

Ves april poteka v Celovcu predstavitev Ljubljane na kulturnem, gospodarskem in športnem področju. V okviru teh predstavitev je sodelovala tudi Iskra na razstavi „Prosti čas '84“, Iskrini ustvarjalci pa so oblikovali in postavili stojnico našega mesta na teh prireditvah.

Iskra

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA SOZD ISKRA

Številka 15 — Leto XXIII — 21. april 1984

TISKOVNA KONFERENCA OB ZAKLJUČNEM RAČUNU SOZD ISKRA

Ocena prvega letošnjega trimesečja

V sredo, 18. aprila, je bila tradicionalna tiskovna konferenca ob zaključnem računu SOZD Iskra, na kateri so predstavniki Iskre zbranim predstavnikom slovenskih in drugih jugoslovanskih sredstev množičnega obveščanja spregovorili o poslovanju Iskre v lanskem letu, ocenili poslovanje Iskre v prvem četrtletju letošnjega leta in odgovarjali na vrsto vprašanj — od vprašanja investicij do izvoza in problemov z domačimi reprodukcijskimi materiali.

Za konferenco samo lahko zapišemo, da je bila zelo živahna, razgibana in zanimiva, vrstila so se tehtna in premišljena vprašanja novinarjev, na katera so vpraševalci dobivali tudi jasne in kvalificirane odgovore.

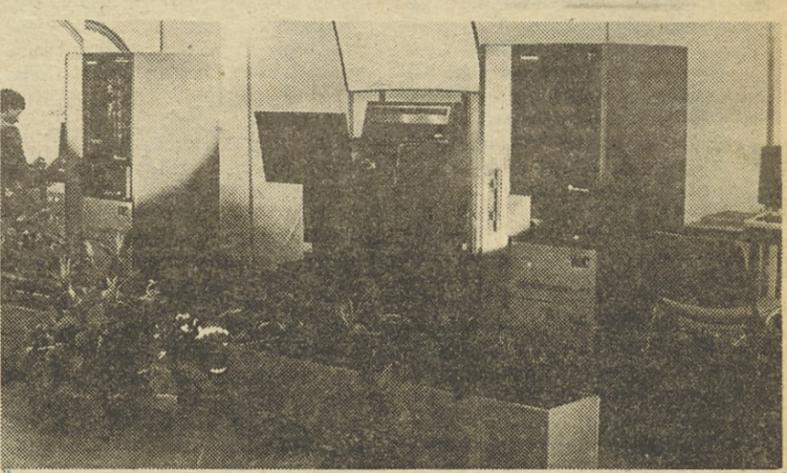
Predsednik KPO SOZD Iskra Boris Lasič je najprej zbranim na kratko obrazložil poslovanje Iskre v lanskem letu, nakar je podal prav tako kratko oceno poslovanja Iskre v prvih treh mesecih letošnjega leta. Ugotovil je, da se tudi letos srečujemo z nadaljnjim zaostrovanjem gospodarskih razmer, ki so značilna po zamrznjenih cenovnih neskladjih v celem prvem trimesečju. V takšnih pogojih so bile naše TOZD pred izbiro ali prilago-

dolarjev, oziroma za 14,6% več kot v enakem obdobju leta 1983.

Dinarska in devizna likvidnost močno vplivata tudi na potek uvoza reprodukcijskega materiala in opreme. Tako nam je uspelo uvoziti le za 17,5 milijona dolarjev repromateriala ali 14,4% letnega programa. S konvertibilnega območja je bil uvoz še nekoliko nižji.

Posebno problematičen pa je uvoz opreme, saj le-ta znaša samo 687.000 dolarjev, ali 2,5% letnih potreb. Če upoštevamo še zaostanek uvoza opreme iz lanskega leta, potem stanje na tem področju lahko označimo za skrajno nezaovoljivo, saj bo že to dejstvo imelo hude posledice za vse naše prizadevanje, da bi zmanjšali tehnološko zaostajanje za tistimi deželami, kamor pretežno izvažamo, to pa so razvite zahodne dežele.

Ob koncu je Lasič opozoril tudi na vprašanje kvalitete domačega reprodukcijskega materiala, s katerim nadomeščamo uvožene surovine, pa tudi na nujen in potreben uvoz tistih surovin, ki jih pri nas ni, potrebne pa so za Iskrine izdelke, namenjene izvozu.

V okviru letne računalniške šole (udeležuje se je 230 delavcev s področja računalništva iz različnih delovnih organizacij) so predstavniki Iskre Delta v sredo, 18. 4. v Cankarjevem domu prikazali svojo novo programsko in aparaturno opremo. Gre za programsko opremo tako imenovane 4. generacije, ki premošča prepad med računalniki in uporabniki. Za nova programska orodja v Iskri Delta zatrjujejo, da po kakovosti ustrezajo opremi vodilnih svetovnih proizvajalcev, namreč omogočajo računalniku rešiti nek problem, ne da bi mu programer posebej povedal, kako naj ga reši. To pomeni, da lahko z računalnikom posluje tudi človek, ki ni posebej izurjen za programiranje. Prikazali so tudi svoj novi, povsem domači večuporabniški miniračunalniški sistem Delta 800 in večuporabniški mikroročunalniški sistema Delta 400 B/M.

ISKRIN IZVOZ IN UVOZ V PRVEM ČETRTLETJU Konvertibilni izvoz spet boljši od klirinškega

Iskra je v letošnjem prvem četrtletju izvozila za dobrih 40 milijonov dolarjev, od tega na konvertibilno tržišče za nekaj manj kot 34 milijonov dolarjev. V tem obdobju je uvozila za dobrih 18 milijonov dolarjev. Največji izvoznik je bila delovna organizacija Široka potrošnja, sledijo pa ji Center za elektrooptiko, Kibernetika, Avtoelektrika, IEZE in tako dalje.

„Že sredi februarja smo v Iskri Commerce podrobno ocenili zunanje-trgovinske tokove v tem letu. Ugotovili smo, da Iskrina menjava s tujino ne poteka tako, kot smo jo načrtali. Te naše ocene so se zdaj, žal, v celoti uresničile: v prvih treh mesecih je Iskra izvozila za dobrih 40 milijonov dolarjev, kar je celo manj, kot v lanskem prvem četrtletju.“ poudarja direktor zunanje-trgovinske temeljne organizacije v Iskri Commerce Miloš Resnik.

Nekoliko boljši je bil konvertibilni izvoz in je znašal 33,7 milijonov dolarjev. Ta vsota je za 15% višja, kot v lanskem prvem četrtletju. Povsem drugače je z klirinškim izvozom. V tiste dežele SEV, ki še poslujejo na ta način, je Iskra izvozila v obdobju januar-marec le za 6,4 milijona dolarjev, to pa je za skoraj polovico manj, kot v lanskem primerjalnem obdobju.

Lahko torej trdimo, da je prav zmanjšanje klirinškega izvoza vplivalo na to, da Iskra ni dosegla niti lanske izvozne številke, če seveda ne upoštevamo tečajnih razlik. Zanimiv je tudi podatek, da je tisti del konvertibilnega izvoza, ki ga trži Iskra Commerce, v primerjavi z lanskim letom porasel za več kot četrtino, točneje za 27%.

Izvozni položaj posameznih Iskrinih delovnih organizacij je zelo različen. Precej delovnih organizacij je v prvih treh mesecih izvozilo manj kot v lanskem letu. Pri tem je bil spet slabši izvoz na kliring.

PRED DNEVOM BÖRCA — DNEVOM ISKRE Iskraši pogumno naprej!

Na zadnji seji odbora za proslavo dneva borca in Iskre so ugotovili, da potekajo priprave za našo vsakoletno tradicionalno proslavo po načrtu. Dogovorili so se tudi za letošnje geslo proslave, ki naj bi bilo tako mobilizatorsko kot povezovalno in zato bo naša letošnja proslava, 4. julija, potekala v Zajčji Dobravipod geslom „Iskraši pogumno naprej.“ Ob tem naj še omenimo, da sta se krajevni skupnosti Novo Polje in Zadorobna — Sneberje, na katerih območju leži prizorišče letošnje Iskrine proslave, odločili proslavo podpreti, zlasti še, ker sta prepričani, da bodo organizatorji zagotovili vse potrebno, da bi krajani obeh skupnosti ne bili oškodovani ali nezadovoljni.

Zagotovo pa ob tej priložnosti ne bo nezanimivo, če objavimo seznam vseh dosedanjih dnevov borca in Iskre ter slavnostnih govornikov, ki so se udeležili in govorili na naših dosedanjih proslavah.

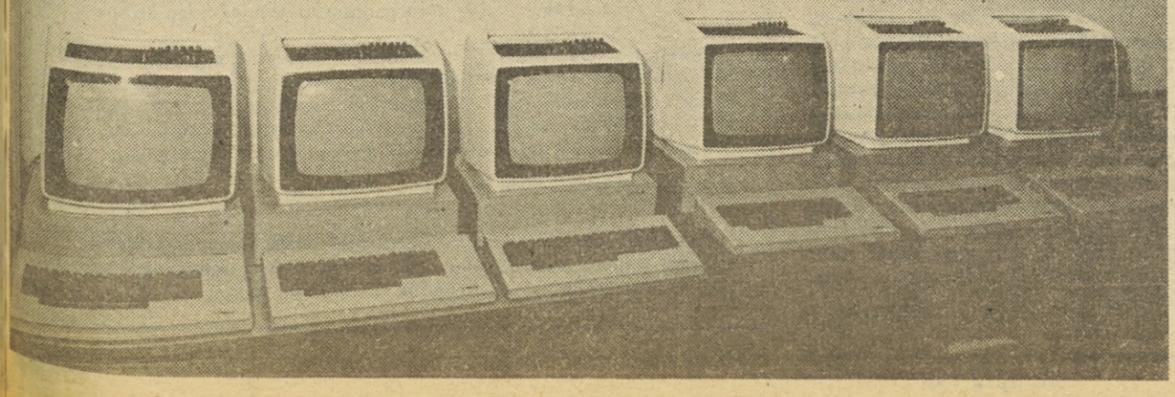
Leto	Lokacija	Organizator — DO	Slavnostni govornik
1967	Zužembek	samo ožji krog	—
1968	Semič	Kondenzatorji	Franc Leskovšek Luka
1969	Lokve	Avtoelektrika	Vladimir Logar
1970	Mostec	Iskra Commerce	Vladimir Logar
1971	Preddvor	Elektromehanika	Sergej Kraigher
1972	Horjul	Elektrozveze	Franco Popit
1973	Lipica	Široka potrošnja	Marko Bulc
1974	Celje	EMO	Andrej Marinc
1975	Pržan	Široka potrošnja	Vinko Hafner
1976	Sen tjerne	Elementi	Franc Setinec
1977	Nova Gorica	Avtoelektrika	Andrej Verbič
1978	Škofja Loka	Široka potrošnja	Edvard Kardelj
1979	Zajčja Dobrava	Avtomatika	Milan Kučan
1980	Zužembek	Elementi	Stane Dolanc
1981	Kranj	Elektromehanika	Janez Zemljarič
1982	Semič	Kondenzatorji	Marko Bulc
1983	Medvode	Elektrooptika	Viktor Avbelj
1984	Zajčja Dobrava	Iskra Commerce	—

Med vprašanji in odgovori nanje so prevladovala vprašanja povezovanja jugoslovanske elektronske industrije, vprašanja licenc, sovlaganj in participacij v proizvodnjo surovin (baker, železo, aluminij), novih obrestnih mer, kreditov in seveda tudi vprašanje o, katerih administrativno določanje, zlasti za končne izdelke, najbolj prizadeva finaliste, ki naj bi tako svoje izdelke prodajali ceneje od cene vložnega materiala. Veliko je bilo govora tudi o razvojno-raziskovalnem delu, vpeljava sodobne tehnologije v proizvodnjo, vendar pa stoji povsod iste ovire: administrativno omejevanje uvoza opreme, tiste opreme, ki bi omogočila nagel korak naprej tako v tehnološkem razvoju kot tudi konkurenčnosti Iskrinih izdelkov v areni svetovnega tržišča.

D.Ž.

Spodnji posnetek prikazuje serijo Iskrinih hišnih računalnikov z oznako HR 84, ki jih tržišče že težko pričakuje.

Delovna organizacija	SKUPAJ	KONVERTIBILNI
IEZE	3.839	3.363
Široka potrošnja	8.740	8.254
Avtomatika	4.301	2.136
Avtoelektrika	3.509	3.434
Kondenzatorji	1.217	1.088
Zmaj	359	340
ISEZ	1.077	200
Elektrooptika	5.448	5.448
ERO	1.434	1.293
Kibernetika	5.928	4.612
Telematika	3.159	2.466
Iskra Delta	—	—
Mikroelektronika	21	21
SKUPAJ	40.142	39.705

Seveda smo direktorja Resnika povprašali za vzroke izvoznih zaostankov. Takole je dejal: „Pokritost z naročili je letos približno takšna kot v enakem obdobju lani, čeprav je res, da so med posameznimi proizvodnimi programi precejšnje razlike. Menim, da je eden od osnovnih vzrokov ta, da se nam pogoji poslovanja iz dneva v dan spreminjajo in ta negotovost še kako vpliva na proizvodnjo in trženje. Rekel bi, da se moramo odločiti iz dneva v dan, nikoli pa ne vemo, ali smo se tudi dolgoročno pravilno odločili. Res je tudi to, da imajo danes izvozniki v primerjavi s prejšnjimi leti, relativno gledano, nekoliko slabši položaj. Tako Miloša Resnika smo, seveda, zaprosili tudi za oceno izvoza v drugem četrtletju. Poudaril je, da kakšnih korenitih sprememb ne pričakuje, izrazil pa je upanje, da bo na bližnjih posvetovanjih tržnikov iz Iskre Commerce in proizvodnih organizacij dorečena marsikatera stvar. Prvo takšno posvetovanje bo že prihodnji teden, namenjeno pa bo izključno izvozu Iskre v dežele razvitega zahoda. Sredi maja se bodo nato sešli tržniki na pogovore o izvozu v SEV, najverjetneje junija pa za izvoz v dežele v razvoju.

Lado Drobež

Podaljšanje trženja števecov v Kolumbiji

Nadaljevanje uspešnega razvoja Iskre Kibernetike je tesno povezano tudi z večjim in učinkovitejšim prodorom na trge držav v razvoju. Direktorja Peter Kopal in Emil Sekne sta se pred kratkim mudila v Kolumbiji, v katero že več let uspešno izvažamo števec.

Namen njunega obiska v tej južnoameriški državi je bil nadaljevati pred dobrim letom začete aktivnosti za uspešnejši in trajnejši poslovni nastop na tem tržišču. Sklenjeni sporazum, po katerem bo v treh mesecih izdelana analiza o ekonomičnosti ustanovitve mešanega podjetja za proizvodnjo števecov v Kolumbiji, daje Iskri Kibernetiki prednost pri nadaljnjem trženju števecov.

Iskra Kibernetika ima na osnovi dosedanjega uspešnega sodelovanja s Kolumbijo ugodne perspektive za povečanje izvoza in tako imenovane višje oblike sodelovanja. Vrednost letnega izvoza števecov v Kolumbijo znaša prek 1,5 milijona dolarjev. Tako kot ostale države v razvoju mora tudi Kolumbija zaradi pomanjkanja domačega kapitala razvijati svoje gospodarstvo s tujimi naložbami.

Razvoj industrije zahteva tudi intenzivna vlaganja v elektrifikacijo (7 do 8% letno), zato se potrebe po števcih za merjenje električne energije naglo povečujejo in je števec na kolumbijskem trgu cenjen izdelek. Po oceni letno vgradijo okrog 300.000 števecov, pri čemer dobro polovico števecov dobavi Iskra Kibernetika. To je tudi ena od osnov za prihodnje skupno vlaganje.

Ob sedanjem načinu trženja števecov v Kolumbiji (natečaji) in zaostrovanju konkurenčnega boja na svetovnem trgu si Iskra ustvarja trdnije temelje za trajnejšo navzočnost na kolumbijskem tržišču. Ekonomsko-pravne, tržne in organizacijske vidike načrtovanega sodelovanja v mešano podjetje za proizvodnjo števecov že leto dni obravnava in proučuje posebna komisija za projekt števecov v Kolumbiji, ki jo vodi direktor področja za proizvodnjo in tehnologijo Emil Sekne. V njej so tudi predstavniki Iskre Commerce. Sodelavci Intertrada v kolumbijskem predstavništvu pa skrbijo za uspešno koordinacijo teh priprav kot tudi za trženje števecov.

Med obiskom naših direktorjev v Kolumbiji je bil sklenjen sporazum med vladnim inštitutom za napredek industrije (EIFI), Finančno korporacijo industrije kave pokrajine Caldas (CFC) in Iskro o financiranju elaborata o ekonomičnosti vzpostavitve proizvodnje števecov v Kolumbiji.

V dokumentu je treba opredeliti tržne, organizacijske, tehnološke, kadrovske in druge vidike, vezane na mešano podjetje.

»Sporazumeli smo se,« je dejal glavni direktor Peter Kopal po vrnitvi iz Kolumbije, »naj bi vzpostavitev mešanega podjetja potekala postopno. Začeli bi z zaključnimi kontrolno-umerjalnimi aktivnostmi, kasneje bi uvajali montažo in izdelovanje določenih sestavnih delov za števec, za kar obstajajo tako materialna podlaga kot delovna sredstva. Analiza mora biti izdelana v treh mesecih, nakar jo bo ocenil mešani komite, ki bo tudi sprejel odločitev o ustanavljanju mešanega podjetja. Takrat bo stekel licitacijski postopek za pridobitev drugih sovlagateljev. Iskrin delež ne bo smel biti večji od 49 odstotkov skupnega kapitala.«

Tudi v Iskri se bodo pospešeno nadaljevale potrebne aktivnosti. Konkretizirati bo treba poslovna načela prihodnjega sodelovanja s Kolumbijo. Opredeliti je treba pravno-statusna vprašanja

in jih uskladiti z našo in kolumbijsko zakonodajo. Predvsem pa je treba vnaprej opredeliti tveganje, ki nujno spremlja takšne posle v zunanji trgovini.

»O tem smo se in se bomo še pogovarjali tako v Iskri Commerce kot v ostalih delovnih organizacijah Iskre,« je dejal P. Kopal, »ker gre za vzpostavitev Iskrinega subjekta v tujini in ne le Kibernetikega. Zato bodo morali končno odločitev verificirati vsi ustrezni Iskrini organi ter poslovni svet, ki je zadolžen za spremljanje in upravljanje Iskrinih organizacij v tujini.

Skupaj z Intertradom menimo, da so bile naloge doslej uspešno opravljene. Roki za nadaljevanje aktivnosti vlivajo optimizem, da bi zamisli o mešanem podjetju za proizvodnjo števecov v Kolumbiji lahko konkretizirali že prihodnje leto.«

Alojz Boc

ISKRA-AVTOMATIKA

Obisk francoskih študentov

Komisija za mednarodne stike pri Ekonomski fakulteti Boris Kidrič iz Ljubljane že nekaj let tesneje sodeluje s podobno komisijo na višji Šoli L'Ecole superieur de Commerce iz Reimsa. Sodelovanje poteka v obliki izmenjave praks in študentov ter z recipročnimi seminarji. Cilj teh seminarjev je podrobnejše spoznavanje obeh dežel z ekonomske, kulturne in politične strani.

Letošnji seminar je bil organiziran v času od 7. do 14. aprila. V tem času je

Med razgovorom v prostorih CSA.

NAJLEPŠI SUVENIR IZ SARAJEVA

Telefonski aparati so sami odprli vhodna vrata na ameriško tržišče

Zimska olimpiada v Sarajevu je za nami. Potegnili smo črto, seštelili vse dobro, odštelili slabo in ugotovili, da je bila vzlic začetnim dvomom zelo uspešna. V Iskri celotnega komercialnega učinka še nismo mogli izmeriti, ker bo viden šele čez čas in bo morda še rastle, seveda če ga bomo znali ohraniti, razvijati in morda tudi poglobiti. Lepo bi bilo, če nam bo tale »nesrečni primer« malce pripomogel — z reklamne plati, seveda. Oglejmo si ga!

Ameriška televizijska družba ABC je sklenila s kranjsko Iskro—Telematikom pogodbo o najemu 475 telefonskih aparatov elektronske družine ETA 80 s tastaturo in nekaj sekretarskih garnitur. Vse te aparate je seveda družba rabila za komuniciranje na sarajevski

Na sejmu v Celovcu se je predstavila tudi Iskra

Na celovškem sejmu „Prosti čas '84“ se je Iskra predstavila s tremi skupinami izdelkov — mikroelektronskimi elementi in njihovo uporabo, s prikazom delovanja Deltnega računalnika Partner ter telefonskimi aparati, Iskrascopom LCD in Isicomom. Iskrin Marketing žel pohvale za stojnico Ljubljane.

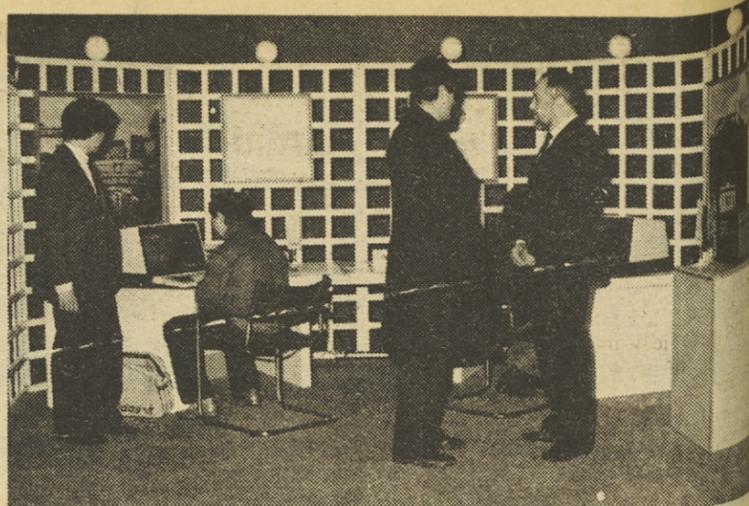
„Blizu smo, spoznajmo se še bolje,“ je bil slogan Ljubljanski dnevi v Celovcu, dnevov, ki so plod dolgoletnega sodelovanja Ljubljane s prijateljskim Celovcem. Ljubljana se letos predstavlja v glavnem mestu Koroške z vrsto vrhunskih kulturnih ansamblov, umetnikov, s športniki in risarji, s filmom pa tudi z dosežki gospodarskih organizacij.

Prav v okviru gospodarstva se je na sejmu „Prosti čas '84“ predstavila tudi Iskra. Cilj našega nastopa je bil predvsem ta, da obiskovalcem prikazemo

13 francoskih študentov obiskalo Ekonomsko fakulteto, Gospodarsko zbornico, Magistrat, Kulturni dom Ivana Cankarja itd.

Med drugim so obiskali tudi več delovnih organizacij: Metalko, Ilirijo, Pivovarno Union in Iskro Avtomatiko.

V prostorih Centra sistemov za avtomatizacijo so se seznanili z organizacijo sestavljene organizacije in delovne organizacije Avtomatika, njeno tržno dejavnostjo v Jugoslaviji in izven nje ter prek diapozitivov z nosilnimi programi delovne organizacije. Š.D.

Del naše stojnice na sejmu v Celovcu.

tri področja, tri Iskrine usmeritve — mikroelektroniko, računalništvo in pa to, da smo v Evropi znani kot dobri oblikovalci: v Celovcu smo namreč predstavili tudi Iskrascop LCD, za katerega smo pred nedavnim dobili v Hanovru priznanje za dobro obliko — Die gute Industrieform.

Ljubljana se je na sejmu predstavila na skupnem prostoru. Na pobudo oblikovalcev Iskrinega Marketinga je celotno stojnico krasila panorama Ljubljane v značilnih barvah slovenskega glavnega mesta — zeleni in beli. Mestna skupščina Ljubljane je tudi izvedbo stojnice zaupala Iskrini sejemski službi v Marketingu in gotovo ne bo odveč, če zapišemo, da je Iskra tudi tokrat dobila številna priznanja prav na račun oblikovnosti in namembnosti stojnice. Stojnica je delo Marka Deva, Zvoneta Zupaneke in Slavice Vokal.

Delavcev v marketinški sejemski dejavnosti Iskre Commerce si skoraj ne bi upali tako hvaliti, če ne bi vodili predstavniki Celovca in Ljubljane soglasno z najvišjimi pohvalami in čestitkami ocenjevali stojnico mesta Ljubljane. Za mnenje smo zaprosili tudi podpredsednika Izvršnega sveta ljubljanske Mestne skupščine Pavla Brgleza. Tole je med drugim dejal: „Vse čestitke vašim delavcem iz Marketinga. Pod panoramo Ljubljane mi je uspelo predstaviti enoten nastop različnih dejavnosti — od proizvodnje in inštitutov do Univerze. Od gostiteljev smo za našo stojnico dobili najlepše čestitke, poudarjajo pa tudi, da takšne še nismo imeli v zadnjih desetletjih, odkar Jugoslavija, predvsem pa Slovenija, sodeluje na sejmih v Celovcu.“

Drobež Ljubljane

Potrebe po sodelavcih

Objave prostih del in nalog v Iskri zbira in ureja Judita Bagon, SOZD Iskra DSSS, Trg revolucije 3, Ljubljana, tel.: 213-213, int.: 25-25. Prijave pošiljajte na naslov, ki je naveden v okviru objav za posamezno delovno, oz. temeljno organizacijo. Na tem naslovu prejmete tudi natančnejše informacije o prostih delih in nalogah.

ISKRA COMMERCE TOZD ZUNANJI TRG

1. Korespondent

Pogoji: administrat. tehnik, zaželeno znanje nemškega jezika, 2 mes. poskusno delo, 6 mesecev delovnih izkušenj

2. Vodja izvoznega sektorja

Pogoji: dipl. ing. elektrotehnike, izpolnjeni pogoji za ZT registracijo pri GZ za opravljanje ZT poslov, aktivno znanje francoskega jezika, 4 leta ustreznih delovnih izkušenj, oz. z delom pridobljene delovne zmožnosti

Delo je za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Pisne prijave z dokazili pošljite v 8 dneh na naslov Iskra Commerce Kadrovski sektor, Topniška 58 Ljubljana.

ISKRA—Industrija širokopotrošnih izdelkov Titov trg 3/a

Izvršni odbor DS Delovne skupnosti skupnih služb.

objavlja

prosta dela in naloge na sedežu DO v Škofji Loki, Titov trg 3/a in vabi k sodelovanju

1. Pomočnika direktorja finančno računovodskega področja

V delokrogu dela bodo naslednje naloge:

- vodenje finančno računovodskega področja
- vodenje posebne finančne službe
- finančno planiranje
- devizno financiranje

Pogoji: Visoka strokovna izobrazba, diplomirani ekonomist. Zahteva se 5 let delovnih izkušenj pri vodenju organizacijskih enot s področja računovodstva in financ ter aktivno znanje tujega jezika.

2. Organizatorja poslovanja

V delokrogu dela bodo naslednje naloge:

- načrtovanje in projektiranje organizacije
- vodenje projektnih timov
- uvajanje organizacijskih sprememb

Pogoji: Visoka strokovna izobrazba, diplomirani organizator, diplomirani ekonomist. Zahteva se 4 leta delovnih izkušenj na nalogah organiziranja poslovanja in znanje tujega jezika

Delo je za nedoločen čas s polnim delovnim časom.

Rok prijave je 15 dni in velja od dneva razpisa v DELU. Rok obvestila je 15 dni po izteku objave. Pisne prijave z dokazili pošljite na naslov: ISKRA — Industrija širokopotrošnih izdelkov, n.sol.o. Škofja Loka, Titov trg 3/a DSSS — Kadrovska služba.

ISKRA — INDUSTRIJA ŠIROKOPOTROŠNIH IZDELKOV Škofja Loka, Titov trg 3/a

Razpisna komisija za razpis delavcev s posebnimi pooblastili in odgovornostmi delovne organizacije po 69. členu statuta in sklepu redne seje DS DO

razpisuje

prosta dela in naloge za mandatno dobo 4 let za:

1. pomočnika glavnega direktorja za ekonomiko

2. direktorja področja za nabavo

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev, ki so določeni z zakonom, izpolnjevati še naslednje posebne pogoje:

- da imajo visoko ali višješolsko izobrazbo ustreznih smeri, 5 let delovnih izkušenj in da obvladajo enega od svetovnih jezikov;
- da prevzemajo usmeritve Družbenega dogovora o uresničevanju kadrovske politike v občini Škofja Loka.

Pismene ponudbe z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev, opisom dosedanjih delovnih izkušenj in kratkim življenjepisom naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi razpisa v delu na naslov: ISKRA—Industrija širokopotrošnih izdelkov, n.sol.o. Škofja Loka, Titov trg 3/a v zaprti ovojnici z oznako »Za razpisno komisijo«.

Kandidate bomo o izbiri obvestili v 15 dneh po sklepu o imenovanju.

POPRAVEK

Pri objavi prostih del in nalog, referenta za rekreacijo, šport in letovanje v IC DSSS, v prejšnji številki glasila Iskra, smo pomotoma izpustili smer zahtevane izobrazbe. Pogoj je: Organizator dela, ali predmetni učitelj telesne vzgoje.

OBVESTILO

V sredo, 6. junija 1984 se bo ob 8. uri v prostorih poslovne stavbe SOZD ISKRA, Trg revolucije 3 pričelo

Posvetovanje o elektronskih elementih v SOZD Iskra

Na posvetovanju bo preko referatov, priložnostne razstave in posterjev predstavljen celoten proizvodni program elektromehanskih elementov.

Vabimo vas, da se posvetovanja udeležite!

SOZD ISKRA

Marjan Krajič

O delu delavskega sveta DO IEZE

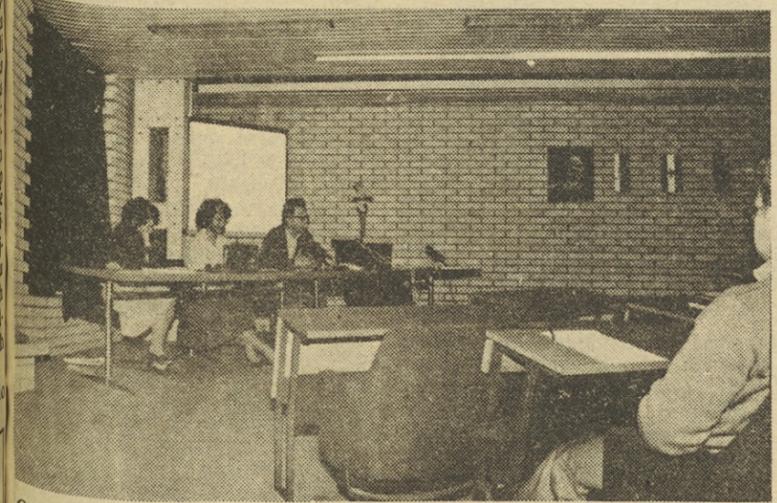
Prejšnji teden je bila 12. seja dose-
danega DS DO in prva seja novo izvo-
ljenega DS DO IEZE. Iz številnih točk
dnevnega reda povzemamo nekatere.
Poročilo o delu DS DO v mandatni
dobi 1982—1984 je podala dosedanja
predsednica DS Majda Deržaj.
DS DO je v mandatnem obdobju
1982—1984 sestavljalo 31 delegatov.
Vsaka temeljna organizacija in DSSS
je bila v DS zastopana z določenim šte-
vilom delegatov glede na število delav-
cev v TOZD in DSSS. V tem obdobju
se je DS DO sestel 12-krat, enkrat pa je
bila sklicana seja sveta po telefonu.
DS DO kot skupni organ upravlja-
nja delavcev združenih temeljnih or-
ganizacij in DSSS je v mandatnem ob-
dobju 1982—1984 obravnaval nasled-
nje tematiko:

poročilo o kakovosti naših izdelkov.
Obravnaval je tudi problematiko, ve-
zano na pripravo planov DO, tako let-
nih, srednjeročnega in dolgoročnega
plana DO. Zaradi daljšega usklaje-
vanja nekaterih planskih postavk je bil
plan za 1982 sprejet v mesecu aprilu
1982, medtem ko sta bila plana za DO
1983 in 1984 sprejeta v začetku leta.
Ob danem soglasju delavcev temelj-
nih organizacij je DS sprejel investicijs-
ke programe: rekonstrukcija tovarne
kovinskih magnetov, proizvodnja več-
slojnih kondenzatorjev — multi layer,
razširitev in modernizacija proizvod-
nje TOZD Feriti, proizvodnja hibrid-
nih vezij I. faza, modernizacija in razši-
ritev polprevodnikov, uvajanje posku-
sne proizvodnje magnetnih sklopov,
razširitev in modernizacija proizvod-

sklepih v zvezi s tem, ter ga seznanimo s
potekom postopka usklajevanja SSA.
Na seji dne 18. 1. 1983 je sprejel ro-
kovnik samoupravne obravnave in
sprejema sprememb in dopolnitev SaS o
združitvi v DO, SaS o skupnih osnovah
in merilih delitve sredstev za OD in
skupno porabo in SaS o skupnih osno-
vah razporejanja čistega dohodka v
DO, da je do 27. 4. 1984 potrebno
oblikovati osnutke SaS, medtem ko je
datum za izvedbo referenduma pred-
viden za dne 10. 7. 1984.
Za koordiniranje, usmerjanje, us-
klajevanje in spremljanje aktivnosti je
DS imenoval komisijo, ki jo sestav-
ljajo predstavniki temeljnih organiza-
cij in DSSS. Imenovan je bil v.d. vodja
DSSS, predsednik in člani KPO DO ter
glede na to, da bo predsednik KPO DO
lahko začel izvrševati funkcijo šele s 1.
9. 1984 imenovali tov. Ludvika Simo-
niča za predsednika KPO.

Delegati DS DO IEZE.

Od leve: Dragica Našič—Kohne, tajnica samoupravnih organov, Majda Deržaj, do-
sedanja predsednica DS in Drago Plaper, novi predsednik DS DO IEZE.

V tem mandatnem obdobju je DS ob
danem soglasju in s stališči DS TOZD
sprejel naslednje SSA DO:
— SaS o organiziranju in delu fi-
nančne službe
— spremembe in dopolnitve pravil-
nika o izobraževanju
— dopolnitev metodologije planira-
nja, metodologije SMD med delavci
združenih TOZD in DSSS
in sprejel ugotovitvene sklepe o spre-
jemu:
SaS o skupnih osnovah in merilih za
delitev sredstev za OD SOZD ISKRA,
o spremembah in dopolnitvah SaS o
ustanovitvi interne banke Iskra, SaS o
medsebojni delitvi soustanoviteljskih
pravic in obveznosti, ki jih ima udele-
ženka Iskra Industrija široko potroš-
nih izdelkov...
aneksa k SaS o namenskem združeva-
nju in vlaganju sredstev v projekt MI,
SaS o skupnem upravljanju lastnih in
mešanih podjetij ter predstavitev v
inozemstvu,
SaS o vračanju deviznih anuitet iz kre-
dita, ki ga najema Iskra IKM,

Mili Hacin — TOZD Polprevodniki
Franc Narobe — TOZD SEM
Dimitrij Časovič — TOZD SEM
Darko Bambič — TOZD Upori
Slavko Franko — TOZD Upori
Drago Plaper — TOZD Upori
Darja Uvodič — DSSS
Marija Velkavrh — DSSS
S potrditvijo mandata novoizvolje-
nim delegatom v DS DO je dosedanjim
delegatom prenehal mandat. Odloča-
nje o naslednjih točkah dnevnega reda
so prevzeli novoizvoljeni delegati.
Nato je bil imenovan novi predse-
dnik Delavskega sveta DO Drago Pla-
per, za namestnika predsednika pa
Alojz Pajk in Žarko Kranjc.
Delavski svet je nato imenoval odbor
za gospodarjenje DO v sestavi:
Franc Sunta — TOZD Elektroliti
Breda Miklavčič — TOZD Feriti
Jože Pirkovič — TOZD Hipot
Ivanka Glinšek — TOZD Industrijska
elektronika
Vid Petek — TOZD KEKO
Majda Kolenc — TOZD Keramika
Leopold Vukšinič — TOZD Magneti

vizne kredite oz. kredite z garancijo
banke, predlog so sprejele vse tem-
eljne organizacije DO Iskra IEZE in
svet DO Mikroelektronika v ustanav-
ljanju; Ksenija Mirtič pa je podala in-
formacijo o podpisu SaS o združevanju
dela in sredstev za skupni izvoz in dolo-
čtvi družbeno priznanih reprodukcijs-
kih potreb posamezne udeleženke.
Med aktualnimi informacijami, ki so
jih poročevalci podali delavskemu
svetu, je tudi poročilo, ki ga je podal
vodja sektorja za plan in analize Ivan
Gerič — o poslovanju v DO IEZE v
prvem četrtletju letošnjega leta:
V prvih treh mesecih letošnjega leta
svo v IEZE dosegli ugodne uspehe pri
proizvodnji. Dosegli smo 28 % letnega
plana, 17 % smo nad dinamičnim pla-
nom in 41 % več smo proizvedli, kot v
letu 1983. Rezultat je ugoden, pose-
bno če vemo, da je v naših elementih
velik delež uvoženega materiala, ki ga
je zaradi znanih težav z nabavljanjem
deviznih sredstev in prilivov težko na-
baviti ob pravem času. Rezultat pa ni
enak pri vseh temeljnih organizacijah.
Pri doseganju letnega plana je najnižje
doseganje deleža 18 %, najvišje pa
39 %. Pri dinamičnem planu je naj-
nižje doseganje 83 %, najvišje pa be-
leži indeks 213. V primerjavi z lanskim
letom pa je najnižji indeks 107, najvišji
pa 216. Med temeljnimi organizacija-
mi, ki dosegajo najslabše rezultate sta
najnižje Keramika, za njo pa Industrijska
elektronika.
Po še nedokončenih podatkih smo v
prvem četrtletju letos izvozili za
4.035.000 dolarjev, kar je 22 % dose-
ganje letnega plana izvoza. To je hkrati
v dolarjih po preračunanem deviznem
ZIS — ovem tečaju preračunano za
8 % več kot v enakem obdobju lan-
skega leta. Tako doseganje izvoza je
uspeh, če vemo, da je zaradi spre-
menjenih pogojev na trgu pri nekaterih
TOZD prišlo tudi do dvomesečnega
izpada izvoza že v prvem četrtletju.
Ugodnejši rezultat je dosežen pri
prodaji na domačem trgu, kjer smo do-
segli 29 % letnega plana, indeks v pri-
merjavi s preteklim letom pa je 168.
Najslabše rezultate z 20 % oz. 21 %
doseganje letnega plana imajo iste
TOZD, ki tudi sicer dosegajo najnižjo
proizvodnjo, najvišje povečanje v pri-
merjavi z lanskim letom pa beležijo
TOZD Hipot, ELKO, Polprevodniki
in SEM.
Uvozili smo za 1.878.000 dolarjev
repromateriala. S tem smo dosegli
25 % letnega plana uvoza in 74 % di-
namičnega plana uvoza za prvo četrt-
letje, v znesku pa ni upoštevano
skupno 350.000 dolarjev uvoza pri
kooperacijah za dopolnilni program.

— kontinuirano spremljal rezultate
poslovanja TOZD — DO IEZE, kon-
tinuirano spremljal izvajanje akcijs-
kega programa ter sprejel ukrepe za
realizacijo postavljenih nalog, posebno
pozornost je DS posvetil izvojni pro-
blematiki in ukrepom za povečanje
izvoza. Z namenom, da bi povečali
izvozno usmeritev je bila tudi določena
interna devizna stimulacija. Hkrati s
poročili o poslovanju je DS obravnaval

Novim članom DS DO IEZE je čestital tudi Ludvik Simonič, v.d. predsednika KPO
DO IEZE.

Marjan Trtnik — TOZD Naprave in
orodja
Olga Malgaj — TOZD Polprevodniki
Franc Jarc — TOZD SEM
Marinka Unetič — TOZD Upori
Zlatko Kumše — DSSS
Sprejet je bil okvirni program dela
delavskega sveta v letu 1984, v soglasju
s stališči delavskih svetov TOZD pa je
sprejel poročilo o poslovanju v letu
1983.
Poročilo o poslovanju v v prejšnjem
letu in informacijo o poslovanju v
prvem trimesečju je podal Ivan Ge-
rič, poročilo o kakovosti v letu 1983
Zoltan Zemljčič, ki je v naslednji točki
spregovoril še o Samoupravnem sporazu-
mu o zagotavljanju kakovosti elek-
tronskih elementov po sistemu IS
9000.
Predlog sprememb investicijskega
programa — Modernizacija in razši-
ritev proizvodnje polprevodnikov je
podal Zlatko Kumše, informacijo o po-
teku dokončnega usklajevanja SMD za
leto 1984 pa Miodrag Stapski.
Igor Plestenjak je podal poročilo o
poteku del na pripravi osnutkov: SaS o
združitvi v DO, SaS o skupnih osnovah
in merilih za delitev sredstev za OD in
SaS o skupnih osnovah razporejanja
čistega dohodka v DO, informacijo o
poteku del na pripravi osnutka SaS o
medsebojnih pravicah, obveznostih in
odgovornostih med delavci združenih
temeljnih organizacij in DSSS pa
Janko Nolda, Delavskemu svetu sta
poročali še Dragica Našič — Kohne
— ugotovitveni sklep do predloga re-
financiranja glavnice za leto 1983 za de-

nje Keramike — I. faza.
Obravnaval je predlog družbena-
ga pravobranilca samoupravljanja
Ljubljana, da pregledamo potek aktiv-
nosti v zvezi z uresničevanjem določil
zakona o razširjeni reprodukciji in mi-
nulem delu in storimo vse potrebno, da
SSA uskladimo z navedenim zakonom
in do 20. 1. 1984 obvestimo družbe-
nega pravobranilca samoupravljanja o

O poslovnih rezultatih DO je govoril
Ivan Gerič.

SINDIKAT ŠIROKE POTROŠNJE

Tudi letos stiki z zamejskimi Slovenci iz Števerjana

Sodelovanje sindikata Tovarne gospodinj-
skih aparatov iz Reteče s člani
kulturnega društva »Briški grič« iz zamejskega Števerjana je lani že preraslo
tovarniške okvire; največje prireditve, ki jo to društvo prireja vsako leto v
počastitev 1. maja — spominskega pohoda na poti dveh spomenikov NOB —
se je lani udeležilo večje število Iskrašev iz domala vseh temeljnih organizacij
Široke potrošnje.
Žal so potem stiki nekako zamrli vse
do letošnjega leta, ko pa se bo sodelo-
vanje, kot vse kaže, zopet obnovilo in
celo poglobilo. Kakšni bodo stiki v na-
slednjih mesecih, je v tem trenutku še
težko napovedovati, vendar pa je skoraj
zagotovo, da bodo temeljili na kultur-
nem in športnem področju.
Nekaj pa vseeno lahko že z goto-
vostjo napovemo: letošnjega tradicio-
nalnega pohoda na poti dveh spomeni-
kov NOB (eden je na italijanski strani v
vasici Števerjan, drugi pa na slovenski,
v vasi Gojače) se bo udeležilo tudi
nekaj desetih Iskrašev iz Široke potroš-
nje.
Letošnji pohod pripravljajo organi-
zatorji v nedeljo, 6. maja, in sicer na
dveh različno dolgih progah — krajša

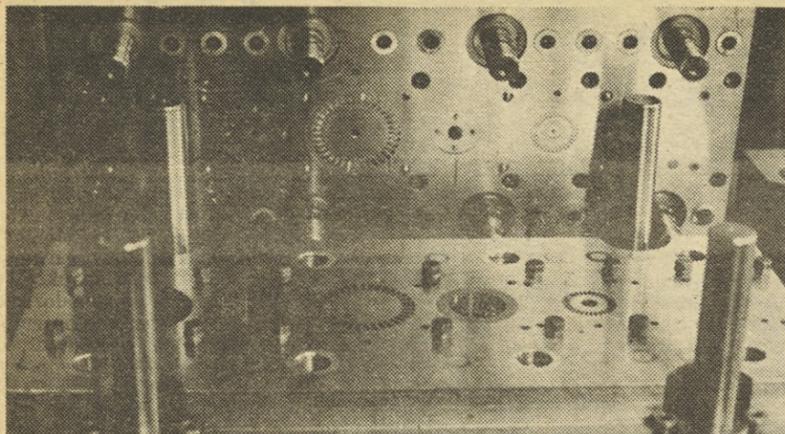
bo merila 10 kilometrov (okvirni čas
pohoda 2 uri), daljša pa še enkrat več,
20 kilometrov (predviden čas pohoda 4
ure). Pričetek pohoda bo, kot vsako
leto ob 9.30 zjutraj, po povratku na
štartno mesto (pri spomeniku NOB v
Števerjanu) pa bo na vrsti podelitev ko-
lajn, kosilo in ob 16. uri popoldne kul-
turni program ter v zaključku ples za
vse udeležence (igral bo ansambel
»Modrina«).
Udeležba na pohodu bo za zamejske
Slovence, ki se prostovoljno in z veli-
kimi napori in odrekami trudijo ohrani-
ti slovenski živelj na ozemlju, ki ga od
matičnega ločujejo številne prepreke,
vsekakor pomembna spodbuda. SF

SaS o kadrovske politiki v SOZD Iskra in
SaS o SLO in DS v SOZD Iskra.
Neizvršen je sklep DS DO, ki dolo-
ča, da je do konca I. trimesečja 1984
potrebno pripraviti nov osnutek SaS o
medsebojnih pravicah, obveznostih in
odgovornostih med delavci DSSS in
TOZD.
Naštete so le večje in pomembnejše
odločitve, medtem ko so delegati
obravnavali in odločali še o drugih za-
dajah.
Poročilo o izidu volitev delegatov
TOZD in DSSS v samoupravnih orga-
nizacijah DO in izidu volitev delegatov DO
v samoupravnih organizacijah SOZD Iskra je
podal predsednik volilne komisije DO
Rade Zekovič. Na podlagi poročila in
dela verifikacijske komisije je DS po-
trdil mandat novoizvoljenim delega-
tom DS DO:
Slavica Knez — TOZD Elektroliti
Srečko Pust — TOZD Elektroliti
Žarko Kranjc — TOZD Feriti
Igor Plestenjak — TOZD Feriti
Jože Šuster — TOZD Feriti
Miha Recelj — TOZD Hipot
Jože Pucelj — TOZD Hipot
Stane Rostohar — TOZD Hipot
Franc Žičkar — TOZD Hipot
Ivan Metelko — TOZD IE
Franc Glinšek — TOZD IE
Jadran Fabjan — TOZD Keramika
Jernej Kirbiš — TOZD Keramika
Boris Jordan — TOZD Keramika
Alojz Pajk — TOZD KEKO
Roman Pajk — TOZD KEKO
Felix Ogrinec — TOZD Magneti
Uroš Vrhunec — TOZD Magneti
Matjaž Peklenk — TOZD Naprave in
orodja
Marjan Trtnik — TOZD Naprave in
orodja
Radovan Bostič — TOZD Polpre-
vodniki
Stane Hernaus — TOZD Polpre-
vodniki
Vera Naraglav — TOZD Polpre-
vodniki

TOZD TGA, RETEČE

Družbeno-politične organizacije o vzrokih za izgubo

V četrtek, 12. aprila, so predstavniki družbenopolitičnih organizacij, sa-
moupravnih organov in vodilne strukture temeljne organizacije Tovarna gos-
podinjskih aparatov iz Reteče za skupno mizo precesali vzroke za lanskih
94 milijonov dinarjev izgube. Podlaga za razpravo je bila analiza vzrokov, ki
so do tega rezultata pripeljali, razprava pa naj bi pokazala, če je na tej osnovi
možno izdelati kakovosten sanacijski načrt.
Vzrokov za dobrih 90 milijonov di-
narjev primanjkljaja v lanskem letu je
več. Najpomembnejše so nedvomno
cene, kjer je razkorak med adminis-
trativno zadrževanimi pri končnih izdelkih
in cenami vhodnih reprodukcijskih ma-
terialov presegel vse razumne meje.
Zgovoren je podatek, da predstavlja
vrednost surovin, repromateriala,
energije, transporta itd. (leta 1983) kar
83 % celotnega prihodka. Ti stroški so
pri skorajda enakem obsegu proizvod-
nje in programu v lanskem letu narasli
kar za 62 % v primerjavi z letom 1982,
cene končnih izdelkov pa so se v istem
obdobju povečale le za borih 7,2 %.
Tu skoraj ni več kaj dodati, saj je na
dani, da o kakršnikoli dohodkovni po-
vezanosti v reproverigi sploh ni mogoče
govoriti in da bo tudi pot iz sedanjega
položaja — pridobljenemu — so seveda
niče ne bo hotel odreči — zelo napor-
na.
Izdelki iz Reteče so izvozno zanimivi
in zato ne preseneča, da je bilo lani na-
menjenih za tuje kupce kar 40 % pro-
izvodnih kapacitet, izvoz pa je v celot-
(Nadaljevanje na 4. strani)

Orodje za štančanje statorskih listov.

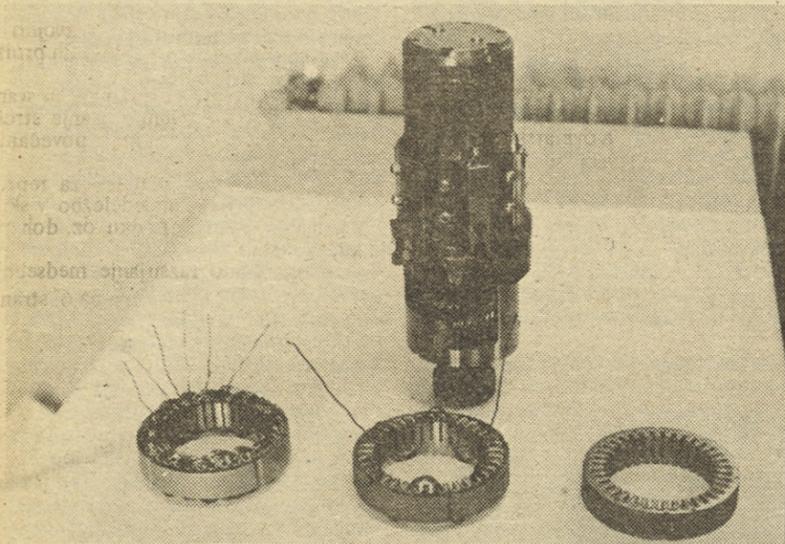
TOVARNA DELOVNIH SREDSTEV

Nov uspeh

Nekaj števil nazaj smo v našem glasilu predstavili dejavnosti tovarne delovnih sredstev, temeljne organizacije novogoriške Iskre Avtoelektrike, danes pa bomo spregovorili o pomembnem uspehu, ki so ga strokovnjaki te TOZD dosegli pred kratkim.

Odveč je poudarjati, kaj ta nov uspeh pomeni za tovarno delovnih sredstev in za Avtoelektriko. Ne le prihranek na devizah in času, pač pa tudi potrditev sposobnosti, da je moč razviti tudi najzahtevnejše tehnološke postopke z domačim znanjem. V tem primeru pa pomeni ta dosežek tudi dodatno povečanje fleksibilnosti proizvodnega procesa alternatorjev.

Tudi sam proces navijanja statorjev je poenostavljen. Naloga delavca ob stroju je le vpetje in izpetje statorskega paketa, navijanje žice pa opravi

Navijalna glava s tremi statorskimi paketi.

Za kaj gre? Ta temeljna organizacija se je začela v preteklem obdobju ukvarjati z razvijanjem in izdelavo zahtevnejših strojev in naprav. Plod tega in eden vidnejših uspehov je tudi navijalna glava za avtomatsko navijanje trofaznih statorskih navitij za alternatorje iz družine AAK moči 500 vatov.

Zaradi povečanih potreb po tovrstnih alternatorjih (za osebna vozila), so se v tovarni delovnih sredstev dogovorili s tovarno generatorjev in elektrone, kjer poteka proizvodnja alternatorjev, da doma razvijejo in izdelajo omenjeno navijalno glavo. Doslej so bili namreč glede navijanja statorskih navitij vezani izključno na uvožena orodja in stroje. To pa je bilo seveda pogojeno z velikim odlivom deviznih sredstev in s časom dobave.

stroj (navijalna glava).

Navijalna glava je najvitalnejši in najzahtevnejši del stroja, kar pa je še posebej pomembno — pri njeni izdelavi niso potrebovali nikakršnih uvoženih delov.

Zahtevnost izdelave je terjala veliko znanja in časa, tako pri snovanju kot pri izdelavi in predstavlja eno najzahtevnejših nalog v zadnjem času.

Ob tej priložnosti moramo vsakor omeniti tudi že večletno izdelavo orodij za štančanje statorskih in rotorških listov. V tej TOZD pa so pred kratkim izdelali kombinirano orodje za štančanje statorskih listov za alternator AAG in rotorških listov za zaganjalnik AZE, seveda istočasno. Tudi to je lep delovni uspeh.

Marko Rakušček

Program za rezervacijo sedežev v vlakih

S programom za rezervacije, ki smo ga razvili, lahko z računalniškim sistemom, rezerviramo spalnice, sedeže, oddelke in posamezne vagon.

Razvit je bil v Iskri Avtomatiki, TOZD Sistemi in omogoča izvrševanje rezervacij v vseh vrstah vlakov Železniškega gospodarstva Ljubljana. Inicijativa za prenos vseh vrst rezervacij na računalniški sistem je dal TTG Železniškega gospodarstva Ljubljana ob predstavitvi programa za prodajo železniških vozovnic.

Oba programa, tako program za pro-

dajo železniških vozovnic kot program za vse rezervacije v vlakih bosta tvorila zaključeno enoto.

Sedanja rezervacijska bloka za vnaprej, spalniki 60 dni, sedeži 30 dni, je mogoče razširiti na termin, ki bi ga zahtevali spremenjeni pogoji.

Vlake za katere so možne rezervacije, smo razdelili v štiri skupine. To so spalniki, zeleni, poslovni in brzi vlaki. V zadnjih treh lahko rezerviramo posamezni sedež, oddelke oziroma ves vagon. Program deli rezervacije na prostore za kadilce in nekadilce, seveda v

obeh razredih, po želji uporabnika pravoza.

Upoštevana so vse razlike voznih redov posameznih vlakov, to so termini in dnevi obratovanja:

— vlaki, ki vozijo stalno, celo leto, vse dni v tednu in na praznike.

— vlaki, ki vozijo celo leto na določen dan, ali določene dneve v tednu.

— vlaki, ki vozijo fakultativno vse dni v tednu in na praznik.

— vlaki, ki vozijo fakultativno na določen dan ali dneve v tednu.

Prav tako so obdelani tudi vlaki, ki imajo v osnovnem koledarskem letu med 29. 5. 83 in 2. 6. 84 določen datum rednega ali fakultativnega obratovanja in vlaki, ki v sezoni spreminjajo namembno postajo.

Program temelji na sestavi vlakov, ki se dnevno spreminja in omogoča dodajanje vlakov — številka vlaka, vagonov — številka vagona ali oddelka — oziroma namembnosti, za rezervacije.

Prav tako je mogoče spreminjati vmesne, odhodne in namembne postaje. Lahko jih dodajamo, ali črtamo.

Oddelki oz. sedeži v vlakih so po namembnosti razdeljeni v pet skupin:

— na prostore, ki jih rezervira ŽG Ljubljana, za kadilce in nekadilce v obeh razredih,

— kontingent so vsi prostori, ki jih ne rezervira ŽG Ljubljana, vendar so razdeljeni na kadilce in nekadilce v obeh razredih,

— rezervacije od — do vmesne postaje, ki imajo odhodno vmesno postajo v Ljubljani so tretja skupina, razdeljene na kadilce in nekadilce obeh razredov,

— rezervacija od — do vmesne postaje in ponovno od — do vmesne postaje je prav tako možna za kadilce in nekadilce v obeh razredih, (npr. »Pohorje« od Ljubljane do Celja in od Celja do Pragerskega) za kar pa je pogoj terminalska mreža,

— odelki za službene potrebe je označen posebej kot nezasedljiv.

Z vsemi temi oznakami oziroma opredeljeno namembnostjo prostora v vlaku, lahko hitro in enostavno spreminimo mesta iz kontingenta v rezervacijska in obratno, preprosto povečamo ali zmanjšamo število rezervacij. Na enak način lahko povečamo število prostorov za rezervacije od — do vmesnih postaj in seveda sedaj za to ločene prostore spreminimo v kontingent.

Z manjšo spremembo vhodnih podatkov je mogoče narediti rezervacijski sistem, ki je povsem odprt in omogoča terminalski mreži povsem proste rezervacije do končne postaje in tudi možnost zasedbe prostora v primeru delnih rezervacij.

Poleg vseh navedenih podatkov, ki jih zajema program za rezervacije je dodan še podatek o tipu vagonov. Tip vagona določata razpored sedežev in oddelkov v vagonu. Skupaj z opisom oddelkov po namembnosti nam tip določa število sedežev v vagonu po razredih, za kadilce in nekadilce.

V spalnikih lahko rezerviramo ležišče, ali kabino v treh različnih razredih, za 60 dni vnaprej.

Marko Jurgele

DPO o vzrokih za izgubo

(Nadaljevanje s 3. strani)

nem prihodku predstavljal 30 %. Tolikšen delež izvoza pa seveda — glede na praviloma nizke izvozne cene — zahteva ustrezen delež pokritja stroškov z izdelki na domačem trgu. Te cene pa so bile zamrznjene in zato pokrivanja stroškov proizvodnje za izvoz ni bilo.

Temeljna organizacija se že vrsto let bori z izredno hudimi finančnimi težavami. Na dnevnem redu so skoraj nepremostljive težave z ohranjanjem likvidnosti, delež lastnih sredstev, potrebnih za poslovanje, je nizek (decembra 1983 samo še 17 %); TOZD pokriva s trajnimi in dolgoročnimi viri komaj polovico dolgoročno vezanih poslovnih sredstev; rast poslovnih sredstev zaostaja za rastjo obsega poslovanja.

Vse to je narekovalo nujnost najemanja dragih kratkoročnih kreditov, ki so »pripomogli«, da so morali lani samo za obresti odriniti več kot polovico ustvarjenega dohodka. Obresti pa zaradi spremenjenih stopenj tudi sicer izredno naraščajo. Medtem, ko so leta 1980 za plačilo obresti namenili 12 % dohodka, so ga lani že več kot polovico.

Poleg finančne pa v Tovarni gospodinjstev aparatov ugotavljajo tudi kadrovske problematiko. Izobrazbena struktura, kot je ugotovljeno v analizi, sicer ni sporna, vendar dejanska izobrazba pogosto ni zahtevane smeri.

Eden izmed resnih zadržkov za bolj uspešno gospodarjenje je tudi fluktuacija kadrov, saj je zaradi specifičnih zahtev proizvodnje, ki predvideva zaposlitev pretežno delavcev brez kvalifikacije, delo v Retečah pogosto le začasna rešitev. Večje število delavcev je namreč prispelo na delo v Tovarno gospodinjstev aparatov iz oddaljenih krajev Slovenije in iz drugih republik. Ko se pokaže možnost zaposlitve blizu domačega kraja, z delom v Retečah prenehajo.

Na sestanku, s katerega poročamo, je bila zato vnovič izražena zahteva, da je treba v bodoče poskrbeti za ustrežnejšo socialno varnost delavcev in pri zaposlovanju predvideti tudi reševanje stanovanjskega problema itd.

Sicer pa je bila med pregledovanjem kadrovske problematike izpo-

stavljena velika rezerva: odnos do dela, delovna disciplina.

Eno izmed temeljnih vprašanj pri zagotavljanju tekoče proizvodnje (ki je tudi najcenejša) je seveda oskrbljenost proizvodnje z ustreznimi materiali. Tu, so ugotavljali v Retečah, je stanje zaskrbljujoče. Vsem pogodbam in sporazumom z dobavitelji navkljub so uspeli pridobiti le 70 % potrebnih količin materialov. To je pomenilo, da so bili prisiljeni manjkajoče nabavljati pri posrednikih, trgovinah na drobno — to pa je seveda pomenilo — po še višjih cenah. Hkrati se je povečeval izmet, ker so bili prenekaterkrat prisiljeni vgrajevati material neustrezne kvalitete. Da je bila prekinitev tekoče serije na tem ali onem traku vsakdanji pojav, pa seveda ni potrebno posebej zapisovati.

Delegati samoupravnih organov, družbenopolitičnih organizacij in vodilni delavci temeljne organizacije pa so na skupnem sestanku ocenjevali tudi lastne slabosti, ki so botrovale rezultatu. V ospredje so postavili pomanjkljivosti pri proizvodnem programu, pri samoupravnem dogovarjanju s kupci in dobavitelji, ohlapnosti pri izvajanju sprejetih organizacijskih predpisov, pri skrbi za kvaliteto izdelkov v vseh fazah proizvodnje.

Našteli so tudi slabosti pri delu posameznih služb (sektorjev) in posebej obravnavali problematiko obrata v Azanji. Za slednjega namreč še vedno velja, da predstavlja zgolj enega od stroškov pri poslovanju. Investicija še vedno ni v celoti zaključena, zato skoraj vse polizdelke še vedno izdelujejo v matični tovarni v Retečah, to pa močno povečuje proizvodne in transportne stroške. Proizvodnja v tem obratu tudi — kljub predvidevanju v investicijskem načrtu — ni pokrita z obratnimi sredstvi. Ugotavljajo pa tudi, da bi bilo delo obrata lahko boljše, če bi se za to bolj zavzeli v matični tovarni.

V zaključni razpravi o vzrokih za lanske negativni rezultat so sprejeli tudi sklep, da mora biti sanacijski program izdelan nepreklicno do konca aprila, vsebovati pa mora seznam vzrokov za nastalo izgubo, načrt kritja izgube, pa tudi načrt modernizacije, rekonstrukcije in razširitve zmogljivosti, zagotavljanja obratnih sredstev in celovit seznam ukrepov za gospodarno poslovanje.

Stane Fleischman

Strah pred rastjo cen v proizvodnji in v potrošnji

UVOD

V zadnjem času smo soočeni s pravo cenovno »mrzlico« v končni porabi in s cenovnimi »stresi« v reprodukcijski porabi. S prvo se vsakodnevno soočamo kot porabniki, ko »begamo« od trgovine do trgovine in pokupimo praktično vse, kar je trenutno razpoložljivo na policah trgovin, ali že tudi pri proizvajalcih. Tega izdelka največkrat v normalnih tržno-cenovnih razmerah ne bi kupili. »Strese« prav tako doživljamo posamično ali kolektivno v svojih delovnih okoljih, saj so cene z decembrsko zamrznitvijo obmirovale le v končni porabi (realizacija prek trgovine), nikakor pa tega ne moremo zagotoviti v reprodukcijski in investicijski porabi.

Tukaj je kljub »zamrznitvi« opazna rast cen, ki se izraža skozi: spremembe nazivov, izdelkov, navideznih sprememb karakteristik dobavljenih izdelkov, dodatne navidezne storitve, prestrukturiranje proizvodnega programa; in kar je najbolj nevarno, zaradi slabitve zaupanja v samoupravne odnose, je navidežno — papirnato samoupravno združevanje dela in sredstev: za razvoj za skupni izvoz, za proizvodnjo skup-

nega izdelka, ali celo kar dodatna cena zaradi SaS. Je pa še vrsta drugih načinov samo, da se doseže višja cena surovine, ali repromateriala.

Tako vidimo, da spet glavno težo »zamrznitve« nosijo proizvajalci izdelkov za končno porabo, saj imajo z ene strani resnično »zamrznjene« cene (so celo primeri začasnega vračanja — legalno doseženih cen v skladu z vsemi veljavnimi predpisi — na stare cene) z druge strani pa s »preplačevanjem« vrednosti surovin in repromateriala skrbijo, da se proizvodni trakovi ne ustvarijo.

V takih objektivno ekonomskih in delovno samoupravnih razmerah, ko se isti občani dopoldne nahajamo kot blagovni proizvajalci v precepu »preplačevanja« vhodnih gradiv zaradi zagotovitve »normalne« proizvodnje ob zamrznjenih cenah lastnih končnih izdelkov ter komaj čakamo njihove »odmrznitve« in popoldne jadikujemo nad »druginjo« ni čudno, da nas je vseh skupaj, od zveze do republik in pokrajinskih vlad do proizvajalcev in potrošnikov, (ki se v isti osebi nahajamo v dvojnem položaju) strah pred »eksplo-

zijo« cen, ki naj bi nastala z njihovo skorajšno odmrznitvijo.

Decembrska zamrznitev večjega dela cen ob hkratnem povečanju cen črne in barvne metalurgije, bazne kemije, transporta, energetike in še na nekaterih področjih, je povzročila dodatna cenovna neskladja, ki pa samo čakajo na odmrznitev, da bi se začela odpravljati. V tem ni nobeno čudo, če se že navajljene podražitve iz predelovalnih panog industrije gibljejo na ravni iznad 50%. To pa z vidika stalne borbe proti inflaciji — le s cenami — vsekakor ni za nikogar sprejemljivo. Potrebno je dosledno izvajanje sprejetih ekonomskih ukrepov, ki odpravljajo vzroke naraščajoče inflacije, o čemer bo govora v nadaljevanju.

Stalno administrativno vpletanje »države« v samoupravne odnose v reprodukciji, kjer bi se subjekti znali in mogli bolje sami dogovoriti in samoupravno sporazumeti tudi o realnih cenah, vedno bolj omejuje prostor temu sporazumevanju. Rešitev pa je edino možno iskati v smeri boljše samoupravne organiziranosti in povezanosti, ki pa temelji na naših lastnih osebnih močeh.

To zahteva odpoved sprenevanju in igranju dvojne vloge (blagovni proizvajalec dopoldne in porabnik popoldne), v kateri še zmeraj pričakujemo rešitve »od zgoraj«. Te praktično ne bo in jih torej ni mogoče pričakovati. Stvar je potrebno vzeti v svoje roke in začeti

spreminjati razmere takoj, sedaj vsak v svojem okolju.

Moj začetek je v tem, da vam spoštovani bralci, poskušam s to razpravo pomagati do spoznanja, da je resnično skrajni čas, da se začnemo vsi skupaj in vsak posamezno drugače obnašati in zapustimo dvojno igranje (proizvajalca — občana). Za začetek si poglejmo kako smo pravzaprav zašli v špiralni četverkotnik, v katerem stroški vzpodbujajo cene ter pritiskajo inflacijo kvišku, z njo pa naj bi rasle redne obresti in tečaj, ki zopet vplivata kot stroški na cene. Tako praktično skozi cene izražamo inflacijo, ki pa jo v isti sapi cene lovijo.

Inflacijska rast cen, ki jo spremlja stagnacija industrijske proizvodnje in s tem padec splošne družbene produktivnosti ter izredno nizka akumulativna sposobnost (akumulacija v primerjavi s povprečno uporabljenimi sredstvi) jugoslovanskega gospodarstva (v obdobju od 1976 — 1984 je bila le 3,9% v letu 1983 pa 4,7%) pa praktično onemogoča kakršnokoli odpravo z leti nastalih cenovnih nesorazmerij.

Ta nesorazmerja so pogojena z našo strukturo in razporedom dosedanjega neusklajenega investiranja, tako v baznih panogah, kot v predelovalni industriji. Le-ta se je namreč razvijala zaradi potrebe po zaposlovanju in na škodo nizkih cen surovin, energije, infrastrukturnega transporta in nizko vrednotenih vhodnih gradiv iz uvoza.

Tako koncipiran neustrezn razvoj teh panog, regionalno zapiranje in tako ali drugačna (trenutno potrebna) zaščita »stricev« iz ožjih, ali širših družbeno političnih skupnosti, pogojujejo neracionalno proizvodnjo, ki ne temelji na ekonomskih računih z vsemi materialno-dohodkovnimi posledicami in na tehnično-tehnološko kvalitetnih izdelkih, ki so sposobni mednarodne konkurenčne borbe na zunanjih trgih.

VHODNI STROŠKI, CENE, INFLACIJA, OBRESTI IN TEČAJ TER ZOPET PROIZVODNI STROŠKI ITD. V NEPRESTANEM KROGU (ŠPIRALI)

Povedal sem že, da smo v preteklosti napačno izvajali razvojne opredelitve in dosegli neustrezno strukturo naših gospodarskih prioritet, ki se sedaj v dobrisni meri odraža skozi strukturalno neskladja blagovne proizvodnje. Tako se strukturalna neskladja skozi vedno višje cene že odražajo v smislu spoznanj o zgrešenih investicijah z ene strani, z druge strani pa bi morali posamezni subjekti prenesti (kompenzirati) vedno višje cene vhodnih stroškov v nadaljnji reprodukciji. Le-teh pa ob ustrezni kontroli cen ne morejo v celoti kompenzirati le s cenami, brez ustreznih strukturalnih sprememb v blagovni proizvodnji, zato zaidejo v »klub zgubašev«. Tako sistem »strukturne inflaci-

Iskrina prednost: visoka kakovost in ustrezen servis

V okviru DO Iskra Zorin TOZD Biro za industrijski inženiring (Bu) deluje oddelek za organizacijo in uvajanje integralnega sistema zagotavljanja kakovosti. V oddelku dela 5 svetovalcev, ki gradijo organizacijo zagotavljanja kakovosti tako v Iskri kot tudi izven nje. O tej, tako pomembni dejavnosti, smo se pogovarjali z vodjo oddelka, dipl. ing. Dragom Dolencem, ki se je našemu razgovoru ljubeznivo odzval.

Ali bi nam na kratko predstavili svojo dejavnost?

Izdelan imamo kompletan sistem zagotavljanja kakovosti, ki temelji na spoznanjih svetovne literature in bogatih lastnih izkušnjah. Sistem osnovnih smernic v integralni sistem kontrole kakovosti smo obdelali tudi v dveh priročnikih, ki služita kot gradivo pri izobraževanju sodelavcev naših naročnikov.

Dohodek pridobivamo tako kot ostali oddelki v Bu-ju na osnovi pogodb z naročniki, in poslujemo tako, kot vse druge svetovne organizacije, po tržnem načelu.

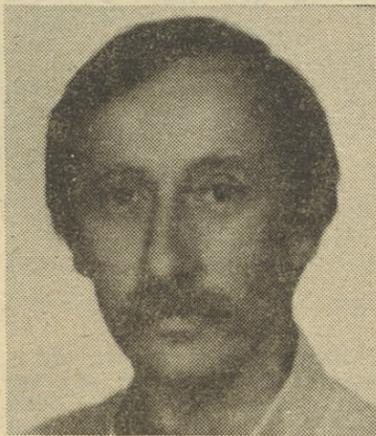
Kaj bi povedali o integralnem sistemu zagotavljanja kakovosti?

Integralni sistem zagotavljanja kakovosti pomeni sodelovanje vseh služb v organizaciji — od marketinga, razvoja, tehnologije, nabave, in proizvodnje do prodaje in servisa. Koordinator dejavnosti vseh služb v pogledu kakovosti pa so službe kakovosti v naših OZD, ki z vgrajevanjem kakovosti v vse faze nastajanja izdelka omogočajo doseganje optimalne ravni kakovosti izdelka in storitev na trgu ter nenehno vzdrževanje in izboljševanje te ravni. Vsaka organizacija mora imeti neko prednost pred konkurenco na trgu, ki ji daje vodilno vlogo. Nekatere organizacije, si tako prednost zagotove z nizkimi stroški in ceno proizvodnje, druge z visoko kakovostjo, tretje pa s tem, da so z izdelkom prve na trgu; Iskrina prednost bi vsekakor morala biti visoka kakovost in ustrezen servis. Pri tem smatram za visoko kakovost profesionalno kakovost.

Za doseganje takih ciljev pa seveda moramo v zavesti ljudi v naših OZD vgraditi miselnost, da je kakovost vgrajena v izdelek in da morajo pri zagotavljanju te kakovosti sodelovati vse strokovne službe. Z našim delom smo sicer konstantno prisotni v naših TOZD in DO. Tako smo sistem integralnega zagotavljanja kakovosti uvedli že v precej TOZD Iskre. Ponekod živi ta sistem zelo dobro, drugod slabše, pač odvisno od pripravljenosti naročnika, kako uvedeni sistem vzdržuje in dopolnjuje.

Kako poteka izvedba take naloge v konkretni delovni sredini?

Osnova za sodelovanje z naročnikom je mrežni plan, ki vsebuje aktiv-

Drago Dolenc.

nosti, potrebne za doseganje ciljev, opredeljenih v pogodbi. Osnova za predlaganje sprememb organizacije zagotavljanja kakovosti pa je temeljita analiza obstoječega stanja, pregled tehnične regulative in konkretnih izdelkov na trgu.

Sledi organizacija poslovanja in analiza reklamacij s trga, kajti ti podatki so vir informacij za ukrepanje povratno v proces, oz. v tehnologijo in razvoj. Nato se lotimo izdelave organizacijskega predpisa o razvoju, osvajanju in uvajanju novih izdelkov, kjer definiramo, kaj morajo storiti strokovne službe pri vgrajevanju kakovosti v izdelek. Prav te službe so pogosto premalo osveščene, kar zadeva področje njihovega dela. Dostikrat v proizvodni proces prihaja tudi nepopolna dokumentacija, zgodi pa se tudi, da so ideje razvoja tako zahtevne da jih proizvodni proces ne more uresničiti.

Naslednja faza je organizacija zunanjih prevzemnih poslov, kjer uredimo odnose z dobavitelji na področju kakovosti vhodnih gradiv, oblikujemo standarde kakovosti in sporazume o kakovosti, ki so sestavni del pogodbe med naročnikom in dobaviteljem. Vsaka delovna organizacija si namreč mora biti na jasnem, kakšno kakovost vhodnih gradiv potrebuje — in da se ta mora ustvariti pri dobavitelju — za doseganje željene ravni kakovosti svojih izdelkov.

Naslednja stopnja je organizacija notranjih prevzemnih poslov — kar pomeni organizacijo prevzema in vhodne kontrole. V integralnem siste-

mu zagotavljanja kakovosti dajemo močan poudarek preventivi — torej slabo kakovost odkriti prej, in ne šele na izhodu, ko stroški že skokovito narastejo. Zato v proizvodni proces vgradimo močno preventivno kontrolo, ki s stalno prisotnostjo ugotavlja in zagotavlja predpisano raven kakovosti.

Zavedati se namreč moramo, da se fizično kakovost ustvarja tam, kjer izdelek nastaja. Služba kakovosti oz. operativni kontrolorji kakovost le ugotavljajo in če dejansko stanje ni v skladu s predpisanim sprožajo korektivne akcije. Predpogoj za uspešno delo operativne kontrole je kontrolna dokumentacija, ki mora biti sestavni del tehnično-tehnoške dokumentacije. To ustvarjajo v kontrolni tehnologiji skupaj s tehnologijo in razvojem. Vse delo v proizvodnem procesu mora biti definirano in evidentirano, če hočemo, da se kontrola maksimalno angažira v svojem strokovnem delu in da se lahko pozneje izvajajo analize in ukrepi.

Velik pokazatelj uspešnosti uvajanja takih sistemov so stroški kakovosti. Zato pri naročnikih uredimo celovit sistem zasledovanja in vrednotenja teh stroškov.

V skladu z zakonom o standardizaciji uredimo dokumentacijo o gotovem izdelku, tako imenovano proizvodno specifikacijo in norme o kakovosti. Poleg naštetih aktivnosti pa uredimo tudi poslovanje z merili, kar je trenutno zelo aktualno, ker pač obstaja zahteva po izvajanju zakona o merilih. Pri vsaki aktivnosti izdelamo organizacijski predpis, ki natančno definira organizacijo in izvajanje vsake posamezne aktivnosti.

Kako je z motivacijo za kakovost?

Motivacija za kakovost preko merljivega kriterija kakovosti je samo rezultat uvedenega oz. izvajanega integralnega sistema zagotavljanja kakovosti. Uspešno smo jo vpeljali že v nekaj tozd Iskre; z uvedbo motivacije za kakovost v OD se je odstotek izmeta zmanjšal iz povprečnih 3 na 0,5 %, kar je povečalo dohodek in s tem, seveda, izboljšalo tudi poslovanje v celoti.

S tako motivacijo se tudi bolje uredi odnosi med proizvodnjo in službo kakovosti, tako, da zahteva proizvodnja nenehno prisotnost operativne kontrole v procesu.

Sistem, kakršnega sem na kratko predstavil, sem videl tudi v firmah na zahodu, npr. v Siemensu, SEL (firmi, ki sta Iskri po eni strani konkurenčni, po drugi pa z njo tudi sodelujeta), sistem kontrole kakovosti je podoben našemu, vendar tam teče vse gladko in se ne srečujejo z banalnimi problemi, kajti vsak ve, da mora delati po veljavnih predpisih — pri nas pa zelo radi iščemo stranpota, kar se seveda odraža tudi na kakovosti izdelkov! — je zaključil Drago Dolenc.

Mak

Sodelovanje z domačo industrijo

Sodelovanje med delovno organizacijo Avtomatika in Tovarno industrijske opreme iz Krškega sega že nekaj let nazaj. Sprva je bilo to dolgoletno skupno delo na izpopolnjevanju tehtalno-dozirnih sistemov. Kovinarska je večji del vlaganj namenila izgradnji mehanskih konstrukcij, s potrebno dozirno opremo, Iskra pa je razvila elektronske-tehtalne dozirne sisteme, krmilne sisteme ter drugo potrebno kontrolno-merilno opremo. Na osnovi skupnega sodelovanja na programu asfaltnih baz, peskarn itd., so postavili v Jugoslaviji že cca. 30 objektov. Zaradi preusmeritve v industriji, v uvajanje novih tehnologij, so nadaljnje sodelovanje razširili na področje živilske in kemične industrije ter tehnoloških linij.

S tako zastavljenim programom, torej kot pomembnejši ponudnik tehtalno-dozirnih sklopov, sta med drugim opremili tudi Izolirko, Plivo, Siporeks idr. Iz programa skupnega sodelovanja nudijo določene sklope tudi partnerjem v ČSSR. Skupno pa so izdelali tudi več ponudb za SEV in dežele tretjega sveta. Ob podpisu pogodbe za investicijski projekt INE na objektih v Zadru in Ivaničkom Graberju blizu Zagreba, v marcu 1982. leta je bilo rečeno, da organizacija načrtujeta sklenitev samoupravnega sporazuma o dolgoročnem, poslovno-tehničnem sodelovanju.

Na 9. zasedanju delavskega sveta delovne organizacije Avtomatika v februarju 1984, je bil samoupravni sporazum o dolgoročnem, poslovno-tehničnem sodelovanju in združevanju dela in sredstev na osnovi skupnega prihodka, oz. dohodka z delovno organizacijo Kovinarska sprejet. Hkrati je delavski svet v poslovno-koordinacijski odbor za izvajanje samoupravnega sporazuma imenoval dr. Bruna Stiglica, člana poslovodnega odbora delovne organizacije in Pavleta Zupana, direktorja panoge za industrijo v TOZD Sistemi. Delavski svet

delovne organizacije Kovinarska je samoupravni sporazum prav tako že sprejel na eni od zadnjih sej v marcu.

Kot je bilo že rečeno, je sporazum pripravljen na osnovi ugotovitve o dejanski medsebojni poslovno-proizvodni komplementarnosti programov obeh delovnih organizacij in potrebe po usklajenem razvoju proizvodnem in tržnem nastopu na področju kompleksne tehnološke opreme.

Skupen nastop naj bi v nadaljevanju omogočil:

- povečanje dohodka v tesni medsebojni povezanosti in soodvisnosti pri proizvodnji skupnih izdelkov na podlagi usklajenih razvojnih, tehnoloških in proizvodnih kapacitet,
- trajno oblikovanje razvojno-programске politike na skupnih proizvodih ter delitev dela,
- oblikovanje normativov in standardov dela ter s tem znižanje stroškov proizvodnje in povečanje kvalitete,
- združevanje sredstev za reprodukcijske potrebe in udeležbo v skupaj ustvarjenem prihodu oz. dohodu,
- postopno razširjanje medseboj- (Nadaljevanje na 6. strani)

V četrtek, 12. t.m. se je od sodelavcev v TOZD Avtomatske in varilne naprave, delovne organizacije Avtomatika, ob odhodu v pokoj, poslovila Julijana Grosman. V 30. letih, kolikor je bila zaposlena v Iskri, je bila prva leta v Tovarni televizijskih sprejemnikov — Pržan, nato v Industriji sistemov elektronike in vez (bivši TEN), 21. junija 1966 pa je prišla v TOZD Avtomatske in varilne naprave (bivši SVN). Osemnajst let je opravljala dela kontrolorja na spajanju tiskanih vezij. Skromna in delovna si je v vseh teh letih med sodelavkami sektorja kontrole kvalitete in temeljne organizacije pridobila zaupanje in prijatelje, ki so ji ob odhodu zaželeli še mnogo zdravja, zadovoljstva in prijetnih izletov s kolesom, ki so ji ga podarili.

je» prerašča v višjo »stroškovno« inflacijo, ta pa pritiska na rast cen.

V tržni blagovni proizvodnji, kot je tudi jugoslovanska, si morajo vsi proizvajalci prek »tržnih cen« zagotoviti nadomestilo protivrednosti za angažirano količino in kakovost dela in sredstev. Z neustreznim sistemom cen pa smo dosegli nesprotno učinko, ki ne služijo takim namenom razvoja, ki bi zagotovili pravilno zadovoljitev družbenih in osebnih potreb.

Tako vidimo, da smo skozi cene najlaže opravljali neustrezno alokacijo investiranja, urejali vprašanje gospodarske rasti, primarne in sekundarne delitve, zaposlovanja in plačilne bilance naše države.

Naše gospodarstvo se tudi vse bolj vključuje v mednarodno delitev dela, kjer se srečuje z realnejšim vrednotenjem vloženega dela in sredstev v proizvode in storitve, zato je primerjana iztržena vrednost na tujih trgih praviloma za najmanj 1/3 nižja od domačih cen.

V domače cene torej vključujemo vsesplošno investiranje v materialno proizvodnjo in negospodarske objekte, ki ne dajejo pričakovanih učinkov in dodatno povečujejo že sicer nizko izkoriščenost kapacitet in njihovo podvajanje, svojstvene oblike razpisništva z družbenimi sredstvi tako, da na sploh dosegamo nizko družbeno produktivnost. Le-ta se kaže iz naslednjih podatkov: od 6.354.000 zaposlenih le cca 2.000.000 dela v neposredni proizvod-

nji na podlagi delovnih normativov, medtem ko ostalih 4.300.000 delavcev v družbenih dejavnostih in administrativno tehničnih službah gospodarstva nima nobenih normativov.

Izračunano je, da cca 927.000 delavcev predstavlja tehnološki višek. Če bi jih odpustili bi dosegli enako raven prihodka, družbeni proizvod pa bi celo povečali, saj bi bistveno znižali stroške na enoto proizvoda. Ob tem pa imamo prav tako številno armado dela željnih ljudi, (predvsem mladih in šolanih) prijavljenih na zavodih za zaposlovanje.

V Iskri je struktura zaposlenih naslednja:

— v proizvodnji dela 50,2% zaposlenih,

— v razvoju dela 7%,

— na področju tehnologije in kvalitete 8%,

— v planskih in drugih pomožnih dejavnostih 12%,

— v prodaji 12%

— in ostalih upravnih službah še preostalih 10% zaposlenih.

Tako imamo sami še tudi dokaj rezerve na tem področju.

Proizvodni delavec največkrat individualno že dosega svetovno produktivnost, medtem, ko bremeni stroške na enoto proizvoda vsa nadgradnja znotraj OZD in splošna družbena nadgradnja preko 1.000.000 zaposlenimi, ki iščejo svojo upravičenost in zahtevajo kritje za obstoj skozi cene proizvodov in storitev v materialni proi-

zvodnji. Tako ocenjene vrednosti proizvodov in storitev svetovni trg nikakor ne more priznati, kar je tudi eden izmed bistvenih vzrokov, da je naš izrtek v izvozu nižji.

	1979	1980	1981	1982	1983
1) Družbeni proizvod	7,0	2,3	1,5	0,7	-1,3
— industrijska proizvodnja	7,9	4,2	4,2	0,1	1,3
— kmetijsko-poljedelska p.	5,7	0,0	1,4	7,5	-2,1
2) Produkt. dela v indust.	4,2	1,9	1,6	-3,1	-1,2
3) Število zaposlenih	4,3	3,2	2,9	2,3	2,0
4) Investicije v OS	6,4	-5,0	9,8	-5,5	-12,5
5) Obseg izvoza	-0,4	10,7	12,2	-6,4	1,4
6) Obseg uvoza	8,0	-10,1	5,3	-10,0	-1,9
7) Življenjski stroški	20,4	30,3	40,7	31,7	45
8) Cene indust. izdelkov	13,2	27,3	44,7	25,0	55,0
9) Realni OD	0,1	-7,5	-5,0	-3,3	-11,8
10) Inflacija	21,9	30,4	45,8	31,9	58,4

Cene so torej kompleksni denarni izrazi in sintetične informacije o določenih razmerjih v reprodukcijskih procesih in aktivni »faktor« usklajevanja proizvodnje s potrebami in praviloma delujejo neodvisno od »administrativnih« ukrepov, občutljive pa so na ekonomske ukrepe.

V naši dosedANJI praksi smo z neustrežno politiko cen zanemarili njihovo osnovno funkcijo uravnave strukture proizvodnje glede na izražene potrebe, saj smo z vpletanjem države popolnoma izključili normalno pozitivno delovanje tržnih zakonitosti na tem področju.

Tako na cene čedalje manj deluje ra-

Kako se gibljejo nekateri kazalci družbene produktivnosti pa dodatno k prejšnjim kažejo podatki, ki smo jih dosegli v obdobju od 1979 do 1983. leta:

	1979	1980	1981	1982	1983
1) Družbeni proizvod	7,0	2,3	1,5	0,7	-1,3
— industrijska proizvodnja	7,9	4,2	4,2	0,1	1,3
— kmetijsko-poljedelska p.	5,7	0,0	1,4	7,5	-2,1
2) Produkt. dela v indust.	4,2	1,9	1,6	-3,1	-1,2
3) Število zaposlenih	4,3	3,2	2,9	2,3	2,0
4) Investicije v OS	6,4	-5,0	9,8	-5,5	-12,5
5) Obseg izvoza	-0,4	10,7	12,2	-6,4	1,4
6) Obseg uvoza	8,0	-10,1	5,3	-10,0	-1,9
7) Življenjski stroški	20,4	30,3	40,7	31,7	45
8) Cene indust. izdelkov	13,2	27,3	44,7	25,0	55,0
9) Realni OD	0,1	-7,5	-5,0	-3,3	-11,8
10) Inflacija	21,9	30,4	45,8	31,9	58,4

zmerje ponudbe in povpraševanja ter produktivnost, ekonomičnost in rentabilnost poslovanja. Hkrati pa nam skozi stroške čedalje bolj deluje vpliv svetovnega trga (ki bi ga morali kompenzirati z boljšim delom) ter drugih izven-tržnih in neplanskih kategorij.

Sem preventivno pristevamo popolno izključitev realnega planiranja, ki naj ne bi temeljilo na inflatornih gibanjih in delitvi dohodka na podlagi družbenega knjigovodstva. Le-to namreč omogoča prispevanje iz dohodka za vso družbeno nadgradnjo le na podlagi njenih potreb. Torej v skladu z rastočimi stroški in rastjo inflacije. Povsem pa smo izključili delovanje nor-

malnih proizvajalskih cen, kot odraza potroškov dela in sredstev, saj smo z »zidanjem« cen v skladu s potrebami po ustvarjenem prihodu, oz. dohodu cene proizvodov in storitev dostikrat oblikovali iznad realnih vrednosti.

K temu nas je spodbujalo in nas še vedno spodbuja družbeno okolje s svojimi zahtevami po nadaljnem hitrem in neuskaljenem razvoju. Seveda pa vsem proizvajalcem (predvsem tistim, ki se stalno nahajajo pod zaostrenimi režimi družbene, ali celo neposredne kontrole) ni uspelo prek cen vnovčiti realne proizvodne cene in tako nosijo breme cenovnih neskladij, ki bi jih želeli odpraviti z nekaj deset odstotnim zvišanjem cen svojih končnih izdelkov seveda, če jih bodo sploh lahko. Tako se spet nahajamo v položaju, ko nekateri proizvajalci trdijo, da so njihove cene prenizke, medtem ko so za kupce že previsoke.

V borbi z neprestano rastočo inflacijo (glej tabelo) smo se vsako leto sproti posluževali administrativnih ukrepov. Zakon o sistemu cen in družbeni kontroli cen praktično v vsej svoji osnovni vsebini sploh ni bil uveljavljen, saj smo v štiriletnem obdobju od njegovega sprejetja imeli trikrat »zamrznitev« cen, ki je trajala od 7 do 12 mesecev. Hkrati pa je bilo štirikrat uvedeno oblikovanje cen po »tržnih pogojih« (še to omejeno) v trajanju od 2 do komaj 5 mesecev (zadnje od julija do decembra 1983).

(Nadaljevanje prihodnjič)

Naši sistemi radijskih zvez

Ker so se ob prodaji radijskih postaj vse pogosteje srečevali s povpraševanjem po sistemih, so v TOZD RRNS stalno dopolnjevali svoj proizvodni program radijskih naprav tako, da sedaj že lahko ustrezajo tudi zahtevnejšim kupcem s kompleksnimi sistemi. Izdelali so tudi pregleden katalog, ki jim bo še kako koristil pri osvajanju novih tržišč na vzhodu in v deželah tretjega sveta, kjer je največ njihovih potencialnih kupcev. Ob tej priložnosti lahko ugotovimo, da je ponudba Iskrinih sprejemno-oddajnih radijskih postaj zdaj resnično zelo pestra ter zanimiva in to tako za posamično uporabo, kot v zaključenih sistemih. Zato jih tudi predstavljamo našim bralcem saj bo marsikdo med njimi tudi uporabnik teh naprav.

Povzetek iz kataloga nam je pomagal narediti mgr. Vladimir Murko.

RADIJSKE SPREJEMNO-ODDAJNE POSTAJE

Radijska sprejemno-oddajna postaja mora vzpostaviti zanesljivo govorno zvezo, ali prenos podatkov tam, kjer je telekomunikacijskih povezav premalo, ali jih sploh ni. To je najpogostejše, ko se uporabniki premikajo, ali je postavitve telefonskih vodov predraga, prezamudna, oz. nemogoče.

Za domače in mednarodno tržišče so v Iskri sestavili v ta namen program ra-

dijskih sprejemno-oddajnih postaj, katerih karakteristike zadovoljujejo, tako mednarodne, kot nove jugoslovanske predpise. Pri tem je bilo vodilno načelo, da mora biti ta program prilagojen sistemom, ki jih kupci potrebujejo.

Glede tržne zanimivosti sprejemno-oddajnih radijskih postaj naj še pove- mo, da pride v razvitih deželah po ena na 10 prebivalcev ter, da povpraševanje še narašča. Zato je možno predvideti, da se bo tudi v srednje razvitih državah

namenjene za vzpostavitev zvez med posameznimi osebami v razdalji do 10 km.

Za isto uporabo kot ročna postaja, s to razliko, da imajo večje število kanalov in zaradi večje moči oddajnika večji domet, sta 400-kanalni PRC 450 in 100-kanalni RT-3-100. Z raznimi dodatki kot so selektivni poziv, ali dograditev linearnega RF ojačevalnika je možno tem postajam povečati zmogljivosti in uporabnost ter jih tudi vgraditi v vozila.

MOBILNE RADIJSKE POSTAJE

Te so namenjene za vzpostavljanje zvez med vozili in vozili ter centralo. V ta namen lahko ponudimo našo 12-kanalno postajo Traffic TR-40M in Traffic 700, ki ima 100 kanalov.

Izhodne moči oddajnikov teh postaj so 10 ali 25 W. V postajah je vgrajen selektivni poziv z možnostjo neposredne izbire sogovornika, ali s pomočjo centrale, napajanje aparature pa je iz akumulatorja vozila.

Posebna izvedba mobilne postaje je VHF-radiotelefon Traffic M, namenjen pomorskemu prometu. Ta ima vgrajeno frekvenčno področje, ki je določeno za pomorske zveze in tudi delovanje teh postaj je prirejeno zahtevam pravilnika za pomorski priobalni radijski promet.

Za amaterje je predvidena posebna izvedba mobilne postaje, ki deluje na frekvenčnem področju od 144 do 146 MHz, pri čemer uravnava delovanje te aparature mikroprocesor.

Za splošno uporabo na tako imenovanem Citizen band področju pa imamo CB postajo SOVA 5, ki deluje na frekvenci 27 MHz in ima 31 VF kanalov ter izhodno moč 1W.

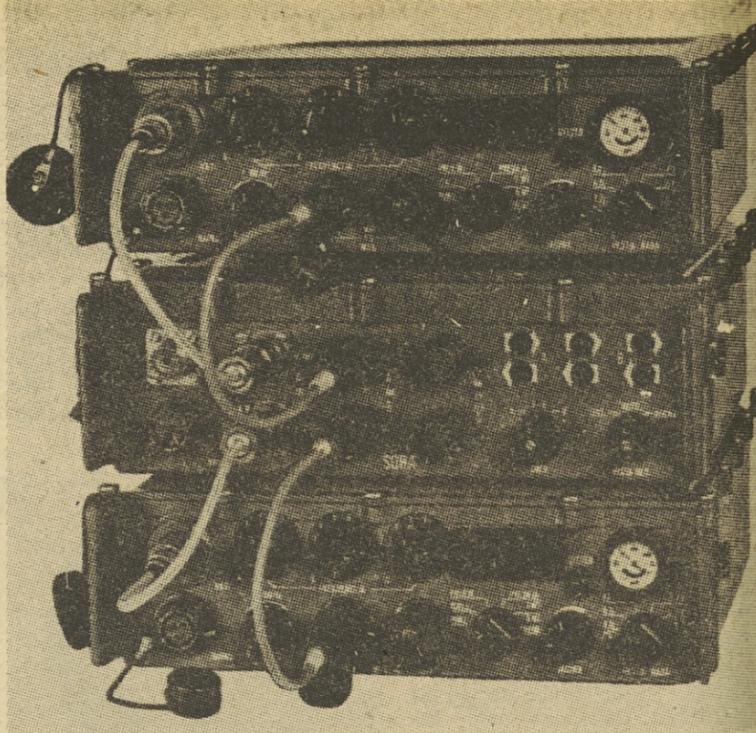
SPREJEMNO-ODDAJNE RADIJSKE POSTAJE V SSB TEHNIKI

Aparatura PRC 447 je osnovna sprejemno-oddajna radijska postaja v tehniki z enobočnim pasom in deluje na frekvencah od 1,6 MHz do 30 MHz.

V to skupino sodijo še RT-20-TC6, ki je 6-kanalna 20 W sprejemno-oddajna postaja v vodotesnem ohišju ter prenosne postaje RT-1-T4 in RT-1-T600 s 4, oz. 600 kanali in oddajno močjo 1W. RUP-20 je 600-kanalna 20 W prenosna in mobilna sprejemno-oddajna postaja, ki služi tudi za povezavo mrež z različnim načinom modulacije (FM-SSB), retran- slacijski komplet SORA pa omogoča povečanje dometa teh postaj.

FIKSNE VHF IN UHF SPREJEMNO-ODDAJNE RADIJSKE POSTAJE

V to skupino sodijo naše postaje UKF-8B, ki delujejo v 2m in 0,7 m področju z izhodno močjo oddajnika 10, oz. 25 W. Te aparature uporabljamo za izgradnjo relejnih postaj, baznih postaj ter centralnih radijskih postaj in radio-linkov.

Sistem Sora, namenjen za podaljšanje radijskih simpleksnih zvez na večje razdalje.

Relejna postaja omogoča večje in boljše pokrivanje terena, centralna postaja pa povezuje mrežo mobilnih postaj ter omogoča povezavo te mreže s pomočjo posredovalnega pulta s telefonskim omrežjem.

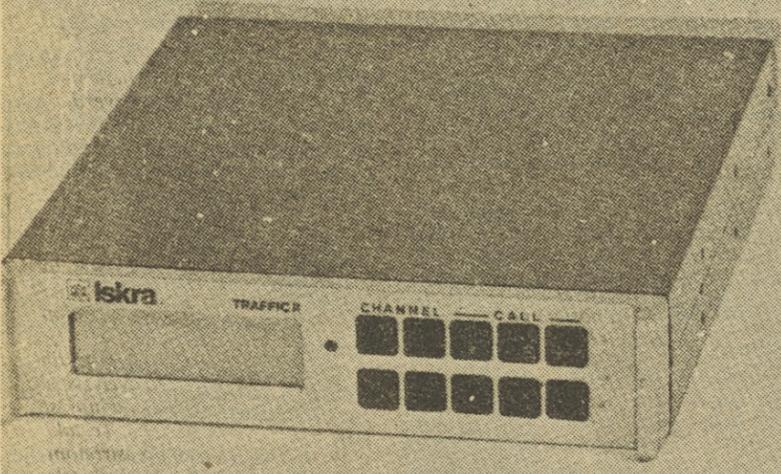
Vse te postaje omogočajo duplexni pogovor, ali duplexni prenos telegrafskega signala do hitrosti 1200 bodov.

Aparature tipa UKF 8B-2D/AT in UKF 8B-07D/AT uporabljamo v jav-

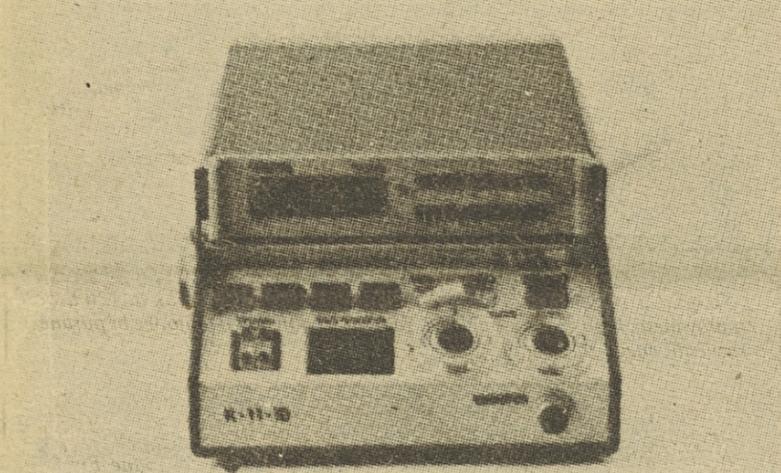
nem avtomatskem telefonskem prometu za povezovanje oddaljenega naročnika z avtomatsko telefonsko centralo, ali za povezavo dveh avtomatskih telefonskih central med seboj.

V posebni izvedbi se te postaje lahko uporabijo tudi za brezžično zvezo med dvema induktorskima telefonoma. Mogoč je tudi dvojni telefonski priključek.

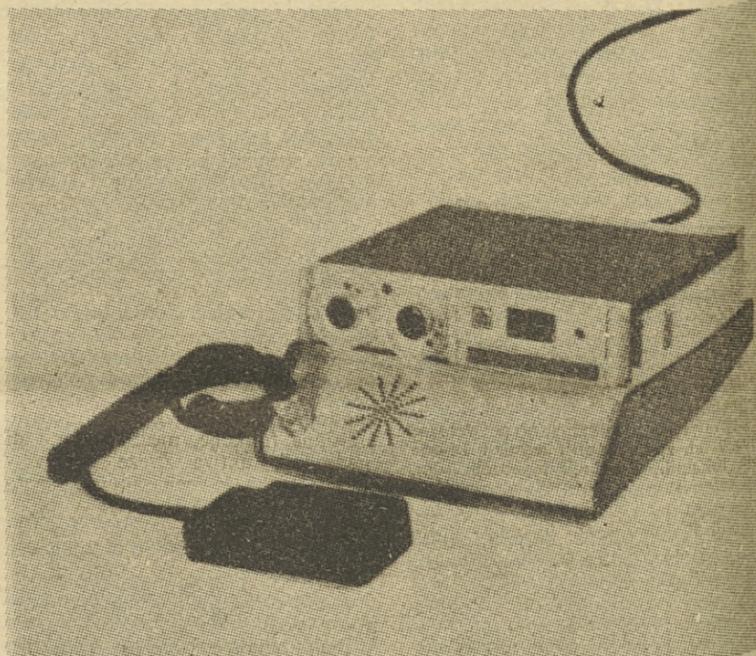
B.Č.

Slika 0,7 metrske, 100 kanalne mobilne radijske postaje za vgradnjo v vozila.

Radijski pult za selektivno iskanje radijskega sogovornika.

Mornariška 56 kanalna radijska postaja.

SODELOVANJE Z DOMAČO INDUSTRIJO

(Nadaljevanje s 5. strani)

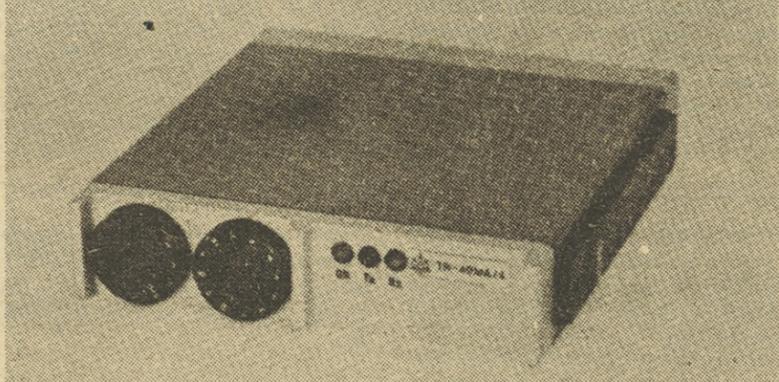
nega sodelovanja na nove programe in proizvode.

Bistveni del omenjenega sporazuma predstavlja delitev dela, o kateri se podpisnici dogovorita že v fazi koncipiranja skupnega proizvoda, oz. projektne naloge. V grobem le-tozavezuje Kovinarsko za izvajanje razvoja, projektiranja, in izdelave ter montažo strojnega dela opreme za procesno industrijo, Avtomatiko pa za izvajanje razvoja, projektiranja, izdelave in montažo elektronske opreme za avtomatizacijo industrijskih tehnoloških procesov.

Morda še to, da bo udeležba podpisnic v skupnem dohodku, oz. prihodku na podlagi združevanja dela in sredstev odvisna od vloška dela in sredstev ene, oz. druge podpisnice v realizacijo skupnega proizvoda.

Hkrati je bil na že omenjenem zasedanju sprejet še en samoupravni sporazum; Avtomatika. Namen tega sporazuma je, da podpisnici prva kot prometna organizacija z delom in sredstvi ter druga kot proizvodna organizacija, s skupnim nastopom lahko odlojoročno dosežeta uspehe pri poslovanju ter izvajanju skupnih razvojno-raziskovalnih nalog na področju železniškega, cestnega prometa, procesne avtomatizacije, transporta, skladiščne tehnologije in avtomatizacije agroživilske predelave. V poslovni odbor za njegovo izvajanje je delavski svet imenoval: Marcela Božiča, predsednika poslovnega odbora Avtomatike in Gregorja Ziberta, vodjo programsko-tehničnega področja v delovni skupnosti. Za njuna namestnika pa Andreja Juga, strokovnega sodelavca poslovnega odbora in Ivana Čoza, projektanta proizvodnih procesov.

Š.D.

To je 12 kanalna mobilna radijska postaja TR-40.

prav tako nadaljevala hitra rast potreb po teh zvezah.

- Iskrin proizvodni program obsega:
- ročne radijske postaje
- prenosne radijske postaje
- mobilne radijske postaje
- bazne in centralne radijske centrale
- relejne postaje
- dopolnilna oprema

Sprejemno-oddajne postaje so v izvedbah do 6 kanalov, kjer posamezno frekvenco kanala določa kristal in v izvedbah od 10 do 1000 delovnih kanalov, kjer frekvenco kanala nastavlja s pomočjo sintenzatorja.

S temi napravami pokrivalo frekvenčno področje od 1,6 do 37 MHz z AM modulacijo in UKV področja od 30 do 470 MHz z FM modulacijo. Oddajniki teh naprav imajo moč od 0,1 W do 25 W, delovno področje aparatur pa je od -25°C do +55°C

ROČNA RADIJSKO SPREJEMNO-ODDAJNA POSTAJA NA UKV PODROČJU

Ročne postaje imajo oznako UKP 700 in delujejo v VHF in UHF frekvenčnem področju. Te postaje so

ZAHVALE

Ob odhodu v pokoj se vsem sodelavkam in sodelavcem KONTROLÉ ŠTEVCEV IN NAPETOSTNIH TULJAV prav lepo zahvaljujem za lepa darila in dobre želje. Vsem želim še naprej mnogo delovnih uspehov in medsebojnega razumevanja
Rozalija DELIČ.

Sodelavcem in sodelavkam skupnih delov TOZD TSD, posebno pa kontroli prve delavnice se iskreno zahvaljujem za darilo in lepe želje ob odhodu v pokoj.
Ljudmila Pisarevič

Ob odhodu v pokoj se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem, posebno še vzdrževanja strojev in tekočih popravil za lepo darilo. Za darilo se zahvaljujem tudi sindikalni organizaciji TOZD Vzdrževanje.

Hkrati želim vsem skupaj še veliko delovnih uspehov in osebnega zadovoljstva. Gorenc Ivan

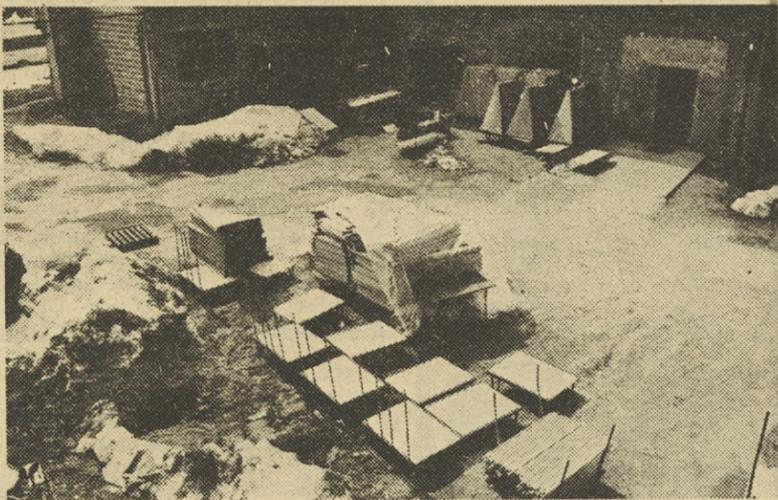
DO Avtomatika za letovanje delavcev

CENA ZA DNEVNO OSKRBO

KRAJ	OBJEKT	cca CENA	POPUSTI	tur. taksa
KRK NJVICE	bungalovi TWC 1/2	1.400,-	25.6.- 5.7.84 25 % popusta	
			5.7.-15.7. 10 % popusta	
			15.7.-25.7. brez popusta	
			11.8.-21.8. 10 % popusta	
			21.8.-dalje 25 % popusta	
za polpension 200,- nižja cena za tretje ležišče 10 % popusta otroci do 7. leta 30 % popusta				
POREČ	vile Bellevue 1/2 TWC	1.080,-		20,- t.t.
LANTERNA	hotel standard 1/2	855,-		12,- t.t.
LANTERNA	hotel TWC 1/2	1.080,-		1,- t.t.
NOVIGRAD	depandansa Novigrad 1/2 tek. voda	980,-		
MEDULIN	hotel Medulin TWC 1/2	1.181,-		20,- t.t.
MEDULIN	dep. Medulin TWC 1/2	1.060,-		20,- t.t.
PULA	hotel Zlatne stjene TWC 1/2	1.060,-		

Obveščamo vas, da so navedene cene okvirne in se bodo lahko še znižale.

Konec prostorske stiske?

Pogled na dvorišče tovarne.

— Ko smo pred kratkim pisali, da nameravajo na Vrhniki, v Tovarni anten in antenskih naprav pričeti z gradnjo novih, prepotrebnih delovnih prostorov, upravičenosti gradnje nismo mogli podpreti z nazornim dokazom.

Zamujeno popravljamo s fotografijo, ki smo jo posneli lepega sončnega dne konec marca na tovarniškem dvorišču. Zagate s prostorom so na Vrhniki tolikšne, da si prav iz srca želijo sonca; pa ne da bi lepo vreme izkoristili za sončenje, temveč da dvorišče lahko uporabijo kot koristno odlagalno površino za najrazličnejši material, polizdelke in

izdelke, za katere v prenatrpanih delavnicah in premajhnem skladišču pod šotorom ni prostora.

V tovarni pravijo, da posnete fotografije še zdaleč ne prikazuje vseh razsežnosti njihove domiselnosti pri odlaganju. Pravijo, da si je oči mogoče res »napasti« šele tedaj, ko na primer izpolnjujejo večje izvozno naročilo: tisti-krat da je na dvorišču direndaj kot le kaj! Vrhničanom torej lahko zaenkrat zaželimo dvoje: čimveč lepih sončnih dni in (predvsem) čimhitrejši začetek gradnje!

SF

DO AVTOELEKTRIKA

Edi Ščukovt odhaja v pokoj

Prejšnji teden je bila v novo-goriški Iskri Avtoelektriki krajša, a toliko bolj prisrčna slovesnost. Delavci iz tovarne delovnih sredstev so za trenutek opustili svoja dela in prišli pozdraviti svojega sodelavca Edija Ščukovta, ki se mu je iztekla dolga delovna doba.

Edi Ščukovt je pionir Iskre Avtoelektrike, saj se je zaposlil prav med prvimi delavci, leta 1959. Ne le zaradi tega, tudi zato, ker je njegova zgodovina izredno bogata, prepletena z uspehi in težavami, njegovo sodelovanje v NOB, njegov prispevek k razvoju samoupravljanja, njegove družbeno politične funkcije, med drugim tudi predsednik aktiva Zveze borcev v Avtoelektriki in nenazadnje, bogata dediščina, ki jo je zapustil s svojim delom mlajšim sodelavcem, vse to nam je narekovalo nekoliko širši pogovor, v kar je Edi rade volje pristal.

Kako se spominjate vaše prehojene poti v Iskri?

Prag današnje Iskre Avtoelektrike sem prestopil med prvimi, mrzlega decembra 1959. Seveda je vsak začetek težak, da pa bi ga čim lažje premostili, je bilo treba v matično tovarno v Iskro Kranj na priučevanje. V Kranju sem ostal dve leti, kjer sem pod vodstvom mentorja, tovariša Zupana spoznaval proizvodnjo, stroje, tehnološke postopke, pač vse tisto, kar je prišlo pozneje v Novo Gorico.

Leta 1961 sem se vrnil in prevzel vodstvo serijske proizvodnje. Leta so minevala, žal me je pogosto trla bolezen, ki je včasih zahtevala tudi daljšo odsotnost, to pa je neugodno vplivalo na potek proizvodnje. Zato sem prevzel vodenje novega oddelka, kontrolo orodij, kjer sem bil 10 let, zadnja leta, pa vse do danes pa sem bil koordinator v tovarni delovnih sredstev.

Se vam je kakšen dogodek iz delovnega okolja posebej vtisnil v spomin?

Nepozabnih trenutkov, lepih, a tudi žalostnih je res veliko. Naprimer tale, iz časov, ko proizvodnja še ni bila utečena, naše izdelke pa so nujno rabili na raznih koncih naše domovine. Tako so Mariborčani, ki so potrebovali 8 velikih zaganjalnikov čakali cele tri dni tu pri nas, da so prišli na vrsto, pred njimi smo namreč delali druge tipe zaganjalnikov za drugega kupca, ki je tudi čakal. Torej primerjajmo tiste začetne dni z današnjo proizvodnjo in ponudbo...

In še nečesa ne bom nikoli pozabil. V obratu, kjer smo sestavljali zaganjalnike, so delavci vzdrževanja nekaj varili. Verjetno zaradi nestrokovne nastavitve plamena, je ogenj »ušel« v jeklenko, nastal je glasen, predirajoč pisk. Delavci so se razbežali, v trenutku so bila delovna mesta prazna, saj so bili prepričani, da bo zdaj zdaj nastala eksplozija. Sam pa sem stekel k jeklenki in zaprl ventila. Seveda sem bil deležen vseh pohval, saj sem praktično preprečil eksplozijo.

Edi Ščukovt.

Pomudiva se za trenutek še v najtežjem obdobju našega življenja, v težkih dnevih naše revolucije.

Spomini na tiste dni so res težki. Februarja leta 1943 sem bil nasilno mobiliziran v italijansko vojsko, od koder sem pobegnil ob propadu fašizma in se priključil v NOB Goriške fronte. Novembra leta 1943 sem bil zajet in odpeljan v Nemčijo v Königsberg. Po internaciji sem prebil šest mesecev v bolnišnici, domov pa sem se vrnil novembra 1945. Po okrevanju sem se vključil v politične aktivnosti, zaradi angažiranja proti anglo-ameriškim silam pa sem bil primoran pobegniti iz teh krajev. Pot me je zanesla v Celje, pet let sem bi v tovarni tehtnici, po odsluženju vojaškega roka pa sem se zaposlil v takratni Avtoobnovi, torej tu, kjer je sedaj naša Iskra.

In za zaključek najinega razgovora. Kakšne so vaše želje sedaj, ko po tolikih letih zapuščate Iskro?

Predvsem so moje iskrene želje, namenjene vsemu kolektivu, da bi še naprej dosegali uspešne rezultate poslovanja, vezane s prodajo izdelkov na tuja in domača tržišča. Tako zdravemu kolektivu, kot je Iskra Avtoelek-

Iz tujega strokovnega tiska

Video sistemi

Po eni strani se je silno razmahnila industrijska proizvodnja teh naprav, po drugi pa uporaba. Že nekaj časa uporabljajo v naprednem svetu video sisteme tudi za medsebojno spoznavanje. V »domačem kinu« si lažje ogledamo zunanost posameznih oseb, njihovo govorjenje, gestikuliranje in podobno. Nič nenavadnega ni, da so video sistemi postali izredna prilžnost za dopolnjevanje ženitnih oglasov. Prvi kontakt med dvema kandidatom za ženitev sta izmenjani video kaseti s posnetki. V primeru ženitve pa so takšne video kasete enkratni rodbinski spominki, ne samo za zakonce, r. . . več tudi za potomce.

Naftna ploščad

Mnogi se še spominjajo ene od največjih katastrof pri črpanju nafte iz Severnega morja. Gre za naftno ploščad Alexander Kielland, ki se je prevrnila pred norveško obalo marca 1980. leta. Lani ob koncu leta so specialisti privlekli prevrnjeno ploščad v fjord pristanišča Stavanger, jo obrnili za 90 stopinj, tako da so prvič zagledali razbiti in zarjaveli del ploščadi. Domnevajo, da je v kajutah še vedno večina od 124 pogrešanih naftnih delavcev.

Nove ugotovitve o soncu

Čprav je sonce vir vsega življenja na zemlji, vemo o njem še razmeroma malo. Tako so lani ugotovili, da seva 7% manj modre in približno 15% manj ultravijolične svetlobe, kot so to domnevali do sedaj. Sonce tako ne moremo uvrstiti v spektralni razred G2V, marveč v razred G4V. Zvezde, ki so uvrščene v isti razred kot naše sonce, so dejansko za 300 stopinj Celzija bolj vroče in temu ustrežno tudi bolj oddaljene od nas. Neverjetno se zdi, da ta malenkost spreminja kozmična merila tudi glede starosti vesolja. Najstarejša ozvezdja v vesolju so tako za 5 milijard let mlajša (prej 20 milijard, sedaj 15 milijard let). Zmanjšano sevanje sonca iz spektra modre in ultravijolične svetlobe so odkrili znanstveniki astronomskega inštituta univerze v Bochumu.

Satelit opazuje rojstvo zvezd

Satelit Iras so razvili in izdelali na Holandskem, njegov teleskop in detektor-ski sistem pa je prispevala NASA. V orbito so ga poslali lani 25. januarja, njegova zemeljska postaja pa je pri Oxfordu na Angleškem. Infrardeči teleskop so izdelali v ameriškem Coloradu.

Satelit bo poslal na zemljo podatke o približno 200 tisoč vesoljskih objektih v oddaljenosti do 32,6 milijonov svetlobnih let. Odkril je že rojstvo dveh zvezd v naši Rimski cesti, v kateri je tudi naš sončni sistem. Tako rekoč »ta hip« se oblikuje šest ali sedem zvezd v dveh temnih oblakih iz plina in prahu. Te, tako imenovane proto zvezde, niso stare več kot milijon let, torej so po astronomskih merilih zelo mlade. Oblikujejo se iz plinov vodika in helija. Satelitski teleskop je tudi odkril, da ima zvezda Vega v ozvezdju Lire očito ogromen prstan, ki ga sestavljajo veliki delci.

Puran v zahvalo

Proizvodnja zasebnih računalnikov se je v ZDA silno razmahnila, vendar kljub temu ne sledi povpraševanju. Ozko grlo so pravzaprav proizvajalci mikroprocesorjev, med njimi Intel, ki zalaga s svojimi izdelki velik del ameriške proizvodnje zasebnih računalnikov.

Med recesijo pred tem so se sodelavci Intela prostovoljno odpovedali 10% plače, da je s tem podjetje poravnalo stroške v višini 7,5 milijona dolarjev. Lani oktobra pa se je situacija na tržišču izboljšala, zato so delavcem izplačali še dodatek v vrednosti dvotedenskih plač.

Drugačen postopek je izbralo podjetje National Semikonduktor. Poleg zahvalnega pisma predsednika družbe je dobilo 12.000 sodelavcev podjetja darilni bon za 10 funtov težkega purana. V šali so pripomnili, da bi 120 tisoč funtov mesa, ki so ga prejeli delavci, zavzelo 3,5 km dolgo linijo, če bi purane razvrstili enega za drugim.

Robotizacija

Zahodnonemško strokovno časopisje objavlja številne podatke, kako poteka proizvodnja na Japonskem. Nazadujoča proizvodnja zahodne Evrope išče namreč vzroke za tako nagli vzpon pred zadnjo vojno še tehnično nerazvite Japonske. Iz intervjuja z direktorjem proizvodnje robotov Hitachi Hiroshi Sentom je objavil VDI tudi naslednji podatek: Podjetje Fanuc, ki je tudi proizvajalec robotov, izdeluje npr. servomotorje izključno z elektronsko krmiljenimi stroji. Vse stroje premikajo roboti. Delo poteka v treh izmenah. Izmene pa ne potrebujejo roboti, marveč 25 delavcev, ki izdelajo na mesec 10 tisoč motorjev. (Številno 25 delavcev bodo sčasoma še zmanjšali). Letna proizvodnja na enega zaposlenega je skoraj 62 milijonov novih dinarjev. Celotno proizvodnjo in montažo krmili računalnik.

Telefon brez vrvice

V tehničnem časopisju iz tujine je vedno več glasov o skorajšnjem prodoru brezvrvičnega telefonskega aparata na tržišče. Telefon v obliki povečane pogovorne, ki ga krmili mikroprocesor, je povezan brezžično z bazično postajo s frekvenco 900 MHz. Maksimalna daljava radijske povezave zavisi od okolja, vendar ne presega 200 m. Telefoni iz sosesčine se med seboj ne motijo, vsak aparat pa ima nikelj-kadmijev akumulator — torej lastno pogonsko energijo. Zaradi varnosti ima vsak telefon svojo kodo, tako da niso možne zlorabe. Nemška zvezna pošta bo vpeljala brezvrvični telefon že konec letošnjega leta.

Zbral, prevedel in priredil Marjan Kralj

ZAHVALA

Ob smrti mojega dragega očeta

STANKA KOSELJA

se sodelavkam in sodelavcem DO ERO iskreno zahvalujem za izrečenasožalja in podarjeno cvetje.

Hčerka Milka Gorenc

Kulturniki — pozor!

Na pobudo KOS SOZD Iskra pripravljamo v Iskri almanah oz. zbornik vseh kulturnih dejavnosti. Združiti hočemo v knjižni obliki vse literate, likovnike, fotografe, pevce, folkloriste, recitatorje in animatorje. Naprošamo vse, ki se na kakršen koli način ukvarjajo z umetnostjo, še posebej pa vodje kulturnih skupin, da nam pošljejo podatke o dejavnosti, po možnosti opremljene s fotografijami.

Formular je videti takle:

delovna organizacija:

TOZD:

dejavnost:

ime in priimek:

rojstni podatki:

zaposlen:

dela, stvaritve, dosežki:

razstave:

nastopi:

tematika (stil, vsebina):

Vse informacije se zbirajo pri Matjažu Kocbeku, IC, TOZD Marketing,

Poljanska 31, Ljubljana, telefon: 325-061.

Za spomin — posnetek s sodelavci.

trika na čelu z vodstvom bo to prav gotovo uspevalo. V to sem prepričan, saj poznam drzen kolektiv v „dno duše“. Sam pa si želim, da bi mi bilo zdravje naklonjeno, da bi se lahko

„izzivil“ v malem sadovnjaku in vrtarstvu.

Tej zadnji želji se iskreno pridružujem tudi v našem uredništvu!

Marko Rakušček

ISKRA—SREDNJA ŠOLA ELEKTROTEHNIŠKE IN KOVINSKO PREDELOVALNE USMERITVE KRANJ, KRANJ, Savska loka 2

razpisuje po sklepu komisije za medsebojna razmerja delavcev naslednja prosta dela in naloge v usmerjenem izobraževanju:

I. učitelj splošnih predmetov — poučevanje matematike — fizike

Pogoj: visoka izobrazba pedagoške smeri matematike ali pedagoške smeri matematike z fiziko

Učitelj splošnih predmetov — poučevanje fizike

Pogoj: visoka izobrazba pedagoške smeri fizike ali pedagoške smeri matematike z fiziko

a) visoka izobrazba pedagoške smeri fizike ali pedagoške smeri matematike z fiziko

b) visoka izobrazba splošne, naravoslovne, matematično fizikalne, industrijske, astronomske ali meteorološke smeri fizike ali tehnične fizike

Učitelj strokovnih predmetov elektrotehniške usmeritve

Pogoj: dipl. inženir elektrotehnike — elektronik ali dipl. inženir šibkega toka

Učitelj strokovnih predmetov elektrotehniške usmeritve

Pogoj: dipl. inženir elektrotehnike — energetik ali dipl. inženir jakega toka

Učitelj strokovnih predmetov strojne usmeritve

Pogoj: dipl. strojni inženir

3 Učitelje poučevanje praktičnega pouka elektrotehniške usmeritve

Pogoj: višja izobrazba elektrotehniške stroke, šibki tok

Učitelja poučevanje praktičnega pouka strojne usmeritve

Pogoj: višja izobrazba strojne stroke

Laboranta za pouk elektrotehniških usmeritev — šibki tok

Pogoj: srednja izobrazba elektro stroke

II. Administrator — za opravljanje administrativnih del in nalog za pedagoške potrebe

Pogoj: končana administrativna šola 2 - mesečno poskusno delo.

Delo pod tč. I. se združuje za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Delo se združuje od 1. septembra 1984 dalje.

Delo pod tč. II. se združuje za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Delo se združuje od 15. maja 1984 dalje.

Kandidati naj pošljejo ali oddajo osebno pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 15 dneh po objavi na ISKRA—SREDNJA ŠOLA KRANJ, Savska loka 2. O izbiri bomo objavljene kandidate obvestili v 30 dneh po preteku roka za vložitev prijave.

Mimici Makovec v slovo

»Odprta noč in dan so groba vrata, a' dneva ne pove nobena pra'ka.«

Ugasnilo je še eno mlado, neizživeto življenje. Kot strela iz jasnega je med nas treščila vest, da te ni več med nami.

Draga Mimici!

Velik optimizem, ki si ga izžarevala vsak trenutek, je tudi nam, tvojim sodelavcem, pomagal prebrskati marsikatero težavo in stisko. Bila si pridna in vestna delavka, dobra sodelavka. Zaradi tvojih lastnosti smo te imeli radi in ti vsestranko zaupali. Volili smo te v organe upravljanja in organe družbenopolitičnih organizacij, bila si dva mandata predsednik OO ZSV DSSS, kjer si aktivno in zagnano delovala vse do mnogo prerane smrti.

Za tabo ostaja velika praznina, ki je ne bomo mogli nikoli povsem zapolniti. Manjkalo nam bo tvoje živahnosti in dobre volje, tvojega tovarištva in velikega smisla za humor. Koledar na tvoji pisalni mizi kaže dan, ko si bila zadnjič v službi, polna planov za prihodnost. Ne moremo si dopovedati, da ga ne boš več obračala.

Namesto tebe smo danes gledali na tvojem delovnem mestu le skromen šopek cvetja, ki pa te ne more nadomestiti ali priklicati nazaj. Zavedamo se, da je še težje kot nam tvojim najbližjim. Kaj je lahko bolj tragično in žalostno kot ostati brez skrbne matere, dobre žene, ljubeče hčerke....

Besede so okorne, ko hočejo izpovedati bolečino srca. S solzo v očesu in grenko žalostjo v srcu smo te spremili na tvoji poslednji poti. Tvoj lik bo vedno živ med nami, spominjali se te bomo s hvaležnostjo za vse, kar si tako radodarno in nesebično delila.

Naj ti bo lahka domača zemlja. Vsem tvojim v imenu sodelavcev, družbenopolitičnih organizacij in vsega kolektiva Iskre Semič še enkrat iskreno sožalje.

Šahovsko prvenstvo Iskre

Šahovska sekcija kranjske ISKRE je organizirala prvenstvo posameznikov delovnih organizacij ELEKTRICNA ORODJA, TELEMATIKA in KIBERNETIKA za leto 1984.

Prvenstva se je udeležilo prek dvajset šahistov in šahistk; tekmovanje pa je potekalo po švicarskem sistemu devetih kol. Dva najboljša sta prejela lična pokala v trajno last. Najbolj ogorčen boj je potekal za prvo mesto med mojstrskima kandidatom Branetom Deželakom in Leonom Mazijem, kjer je slednji imel malo več uspeha.

Rezultati: 1. Leon Mazi ERO 8 točk; 2. Brane Deželak KIBERNETIKA 8 točk; 3. Franc Bambič ERO 6,5 točke 4.—5. Janez Krek in Albin Oblesčak KIBERNETIKA 6 točk; 6.—8. Marjan Kern, Janez Režek in Ivan Špendal 5 točk; 9.—11. Alojz Deželak, Vinko Zorman in Dušan Čebular 4,5 točke; 12.—14. Karlo Kmetič, Milan Batista in Marjan Kolman 4 točke; 15. Milan Bulič 3,5 točke; 16. Rihard Piskar 2,5 točke; 17.—18. Jože Cimperman in Peter Jerman 2 točki; 19.—20. Marija Brce in Iztok Globevnik 1 točka, itd.

Vinko Zorman

Časopisne novice

Konec meseca bo v nekdanji mizarski delavnici Olesa v Postojni stekla proizvodnja nekaterih Iskrinih izdelkov. V prvem obdobju bo v obratu zaposlenih 60 delav, polovico trenutno že uvajajo v proizvodni proces v idrijski Iskri. Seliti nameravajo program proizvodnje črpalk iz Hotedršice v Postojno, proizvodnjo asinhronskega motorja pa iz matične tovarne v obrat v Hotedrški. Načrtujejo, da bodo v Postojni do konca leta zaposlili že blizu 100 delav. Ko bo v obratu stekla proizvodnja s polno zmogljivostjo, bodo na dan naredili 4.000 črpalk, oz. milijon na leto. Iskra se je za odprtje obrata odločila zato, ker v matični občini primanjkuje delovne sile, povpraševanje po njihovih elektromotorjih pa je tofiksno, da jih 700-članski delovni kolektiv v svojih proizvodnih prostorih ne more izdelati. Postojnski obrat bo že četrtri, ki so ga odprli v zadnjih letih. Doslej že uspešno delujejo obrati na Vrtniku, v Hotedršici in v Vrsarju na Hrvaškem. Kot načrtujejo, bodo letos izdelali več kot 3 milijone elektromotorjev, s prodajo na tujem pa iztržili dobrih 9 milijonov dolarjev — Ljubljanski Dnevnik.

Telefonski aparat, ki ima obliko pogovorne, povzroča naši pošti precej težav. Ta telefon, ki je sicer na pogled zelo privlačen, namreč ni atestiran, kar pomeni, da ga občani ne bi smeli uporabljati, saj v omrežju naredi precej zmede. Moti namreč druge naročnike, pokliče drugo številko itd. Ker je tak aparat mogoče odkriti prek telefonske centrale, je pošta v Ljubljanski Mostah že odkrila 50 naročnikov s takim aparatom, v drugih občinah pa bo akcija nadaljevala. Lastnik ima mesec dni časa, da aparat sam zamenja, če pa tega ne stori, mu pošta lahko odvzame priključek.

Pri tem pa so lastniki teh aparatov zelo podjetni, saj jih po tem, ko jim je pošta prepovedala uporabo, ponujajo prek malih oglasov. Tako pošta dobi novega naročnika, ki mu bo spet treba prepričati telefoniranje. Večina telefonov je zahodnonemških in na njih piše, da jih v ZR Nemčiji ni dovoljeno uporabljati, zaradi zgoraj omenjenih pomanjkljivosti. Sicer pa so ti telefoni — pogovorne po funkcionalnosti podobni Iskrinemu aparatu EODI; ki ima prav tako tipke namesto številčnice pa pomnilnik in — atest. Delo.

V delovnih in temeljnih organizacijah je pogosta praksa, da delavce začasno razporejajo na druga delovna mesta, iz pisarne v proizvodnjo. Nihče ne oporeka takšnemu ravnanju, če pride občasno ali za nekaj dni do ozkih grl v proizvodnji in je nujna hitra in učinkovita skupna pomoč kar največ zaposlenih. Žal pa so vedno bolj pogosti primeri, ko naj bi delavci odhajali v obrate za dalj časa, potem pa so s svojim delom v zaostanku.

Zakon namreč ne dovoljuje, da bi ti izjemni primeri postali praksa in natančno določa, kdaj so lahko delavci razporejeni na druga delovna mesta. Ti izjemni primeri so večinoma ob »višji« silni: požaru, poplavi, elementarnih in drugih nesrečah, zakon pa ne omenja časa slabe proizvodnje. Postavlja se tudi upravičeno vprašanje, kaj bi se zgodilo, če bi prišlo do nesreče, kajti delavci iz drugih delovnih mest ne poznajo delovnih razmer, niso seznanjeni z varstvom pri delu, često so nevešči delovnih pravil in nalog in zato — slabo delajo. Ponekod je tako lahko več škode kot koristi — Glas, Kranj.

Zbral in uredil Marjan Kralj

Tečaj iz osnov vakuumske tehnike

Društvo za vakuumsko tehniko Slovenije je v zadnjih letih organiziralo več tečajev iz OSNOV VAKUUMSKE TEHNIKE. Zaradi velikega zanimanja nameravamo tečaj ponoviti v dveh od 8. do 9. maja 1984.

Tečaj bo v prostorih Inštituta za elektroniko in vakuumsko tehniko, Teslova 30., Ljubljana. Obsegal bo 20 ur predavanj z naslednjimi temami:

1. Pomen in razvoj vakuumske tehnike
2. Fizikalne osnove vakuumske tehnike
3. Rotacijske črpalke
4. Membranske črpalke
5. Difuzijske črpalke
6. Sorpcijske črpalke
7. Vakuumski spoji in tesnilke
8. Vakuumski sistemi
9. Vakuum metri
10. Odkrivanje netesnih mest (leak detekcija)
11. Vakuumski materiali in delo z njimi
12. Vakuumske tankoplastne tehnologije
13. Pomen površin v vakuumski tehniki in njihova karakterizacija
14. Vakuumska higiena in čisti postopki
15. Doziranje, čiščenje in preiskava plinov
16. Šest ur vaj in ogled inštituta

Tečaj je namenjen tako vzdrževalcem in razvijalcem vakuumskih naprav, kot tudi raziskovalcem, ki pri svojem razvojnem oz. raziskovalnem delu potrebujejo vakuumske pogoje.

Kotizacija za udeležence iz organizacij združenega dela je 7.000 din.

Vsak udeleženec bo prejel zbornik predavanj osnove vakuumske tehnike.

Prijave sprejema organizacijski odbor Pavli Nemančič Žižek, ki daje tudi vse dodatne informacije na telefonski številki 061 263-461

SOZD Iskra, Izobraževalni center, Ljubljana

razpisuje posebno obliko pospešenega izobraževanja za izpopolnjevanje strokovne izobrazbe po programu:

2. RAZISKOVALNO RAZVOJNA ŠOLA V ISKRI

v času od 7. 5. — 1. 6. 1984

Pospešeno strokovno izpopolnjevanje je namenjeno vodjem raziskovalno-razvojnih enot v Iskri in delavcem, ki jih Iskra namenja za vodenje projektnih skupin.

VSEBINA: Program je sestavljen iz izbranih splošnih in posebnih tem, ki celovito pokrivajo naslednja tematska področja:

1. Vodenje inovacijskih procesov
2. Informatika v raziskovalno-razvojnem procesu in komuniciranje z ljudmi
3. Mikroelektronika in mikroprocesorska tehnika
4. Uporaba sodobnih računalniških metod, kot pomoč pri raziskovalno-razvojnem delu.

Nova in posebna interdisciplinarna znanja, ki jih terja raziskovalno-razvojno delo Iskre so močno naravnana na aktualna vprašanja novih zahtev sodobnega raziskovalno-razvojnega dela s končnim poudarkom na Iskrini problematiki.

ORGANIZACIJA:

Skupne oblike andragoškega dela bodo organizirane celodnevno 5 dni v tednu. Kandidate opozarjamo, da si prilagodijo obveznosti v zasebnem življenju na nadpovprečno obremenitev v času šolanja. Obiskovanje šole bo redna delovna obveznost.

Udeleženci, ki bodo vse obveznosti iz programa uspešno opravili, bodo prejeli spričevalo o uspešno končanem šolanju in bodo imeli prednost pri razporejanju na odgovornejša dela in naloge v raziskovalno-razvojni dejavnosti Iskre.

NOSILCI PROGRAMA:

SOZD Iskra, Področje za raziskovalno dejavnost, Ljubljana in Fakulteta za elektrotehniko, Ljubljana

VODJA PROGRAMA:

dr. Jože VOGRINEC

CENA PROGRAMA:

V ceno 58.000 din so vključeni penzijski stroški in kotizacija. Za navedeno ceno bodo TOZD prejele račun na podlagi podpisane prijavnice. Potne stroške si udeleženci obračunajo v svojih TOZD oz. DSSS.

ČAS IN KRAJ:

S programom strokovnega izpopolnjevanja bomo pričeli 7. 5. 1984 ob 8. uri v hotelu Transturist, Škofja Loka in bo trajal do 1. 6. 1984

PRIJAVE:

Izpolnjene prijavnice naj TOZD, oz. DSSS pošljejo najkasneje do 23. 4. 1984 na naslov: SOZD Iskra, Izobraževalni center, Ljubljana, Trg revolucije 3-XI — Sonji Vrhovec.

Podrobnejše informacije o organizaciji, izvedbi in vsebini programa lahko dobite pri dr. Jožetu Vogrincu, (tel.: 061-576-156), ali v Izobraževalnem centru Iskra (tel.: 061-222-212).

Izlet na obrobje Savinjske doline

Ker bo na sezono izletov v visokogorje zaradi visokega snega treba še nekoliko počakati, bo Planinska sekcija DO ISKRA Kranj v soboto, 28. aprila, priredila izlet na obrobje Savinjske doline, točneje z Vranskega čez Čreto na Tolsti vrh in Jošt.

Z avtobusom, ki bo imel odhod ob 7. uri izpred hotela Creina, se bomo peljali do naselja Vransko. Najprej se bomo povzpeli do planinskega doma na Čreti, po počitku pa nadaljevali čez Tolsti vrh na Jošt. Sestopili bomo nazaj na Vransko. Skupaj bo 4 ure razmeroma lahke hoje. Planinski vodnik Igor Kloar predlaga udeležencem lažjo planinsko opremo. Tura poteka po delu Savinjske planinske poti. Cena prevoza bo 150 din.

Prijave in vplačila sprejema Volga Pajk iz tajništva DO ERO, tel.: 28-22 do srede, 25. aprila.

Križanka za razvedrilo

VODORAVNO: 1. glavno mesto Eritreje, 7. divji kozel, 13. moški v poznih letih, 14. bikoborec, toreador, 15. pripomoček za ribolov, 16. stoti del dinarja, 17. veznik, 18. oče, 19. velika posoda za kuhanje hrane, 20. avtomobilska oznaka Smedereva, 21. staroegiptovsko božanstvo Memfisa, varuh rokodelcev in umetnikov, 22. vsta apnenca, ikravec, 23. trimesčno število, 24. indijski vzklík, 25. odtek, odlivanje, 26. ime skladatelja Delibesa, 27. avtomobilska oznaka Somborja, 28. največji evropski sladkovodni ostrž, 29. italijanski skladatelj in libretist (Arrigo, 1842—1918), 31. izraz s tremi členi v matematiki, tročlenik, 33. ameriški jazz glasbenik, skladatelj in saksofonist (Charlie), 34. besedna vrsta, prislov, 35. trojnica v glasbi.

NAVPIČNO: 1. nemški meščanski filozof (Georg), 2. rojstno mesto

angleškega dramatika Shakespeara, 3. orjaška morska riba, imenovana „morski vrag“, 4. prostor, površina, 5. pregovor, 6. kemijski znak za aktinij, 7. stojalo, podstavek, 8. kratka moška suknja, 9. plitko, slano jezero v sovjetski osrednji Aziji, v katerega tečeta Amu in Sir Darja, 10. avtomobilska oznaka Leskovca, 11. starogrški filozof, učitelj Aleksandra Velikega, Platonov učenec, 12. okrogla cvetna gredica, 16. slovenski dirigent in skladatelj (Mirko, „Deseti brat“), 19. pomorščak iz Genove, ki je odkril Ameriko (Krištof), 21. travnata planjava, stepa na Madžarskem, 22. pavza, začasna prekinitve, 23. znamka odličnih japonskih ur, 25. del statev, 26. papiga Avstralije in Indonezije s čopičastim jezikom, 29. nočno zabavišče, 30. brezalkoholna pijača marijanskega Talisa, 32. rimsko število štiri, 33. kemijski znak za platino.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
13						14					
15						16				17	
	18				19					20	
21				22					23		
24			25						26		
27			28					29			30
31		32						33			
34								35			